

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๑๓

(สมัยวิสามัญ สมัยที่สอง)

วันอังคารที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑๓ ถึง ครั้งที่ ๒๖ (สมัยวิสามัญ สมัยที่สอง) เล่ม ๒ พ.ศ. ๒๕๖๘

สารบัญ

ครั้งที่ ๑๓/๒๕๑๘ (วิสามัญ)

๑. รัฐบาลตอบกระทู้ถามสดสมาชิกสภา
ก. เรื่อง ขุดบ่อน้ำ สาธารณะ ตาม สถานีรถไฟ
ของนายสว่าง ๘๗๗-๘๘๐
ข. เรื่อง เต็มบรรดาศักดิ์ ของนายทองอยู่ ๘๘๐-๘๘๓
ค. เรื่อง ผู้ค้างเงินรัชชูปการ ของนายจิ่ง ๘๘๒
ง. เรื่อง กรมโยธาเทศบาล ของนายเช ยูนพันธ์ ๘๘๒-๘๘๕
จ. เรื่อง ถนนท้องถิ่น ของนายจิ่ง ๘๘๕-๘๘๖
ฉ. เรื่อง นักเรียนครูถูกไล่ออก เพราะเดินการ
พระนพในโรงเรียน ของหอดวงศักดิ์วิจารณ์การ ๘๘๖-๘๘๘
ช. เรื่อง การศึกษาของพลเมือง ของนายเช
ยูนพันธ์ ๘๘๘-๘๘๕
๒. เรื่อง ร่าง พระราชบัญญัติ จัดตั้งเทศบาลนคร-
เชียงใหม่ พุทธศักราช ๒๕๑๘ ของรัฐบาล ๘๘๕-๘๙๕
๓. เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ การทะเบียนราษฎร
ในเขตเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๑๘ ของ
รัฐบาล ๘๙๕-๘๙๕
๔. เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช
๒๕๑๘ ของนายบุญมา เดวีศรี ๘๙๕-๘๙๙

๕๐ แก้คำผิด

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก
๘๘๐	๘	พระระชบัญญิต	พระราชบัญญัติ
๘๘๘	๖	เพราะฉานน	เพราะฉะนั้น
๘๙๗	๓๕	พระพิณิจรนากร	พระพิณิจรนากร
๘๗๕	๕	ประชาน	ประธาน
๓๐๖๘	๒๓	พิการณา	พิจารณา
๓๐๘๓	๓๖	พระยาฤทธิชคเณย์	พระยาฤทธิชคเณย์
๓๐๘๘	๓๕	ฉักฎณะ	ลักษณะ
๓๓๐๒	๓๒	ปฏิ	ปฏิบัติ
๓๒๒๒	๓๓	ธำชารชน	ธำชารณชน
๓๒๒๓	๓	นายตะเมียด	นายเดเมียด
๓๒๒๓	๒	นายตะเมียด	นายเดเมียด
๓๒๕๐	๓๘	พิจารณา	พิจารณา
๓๒๖๖	๓๓	ชาคชาตทุน	ชาตทุน
๓๒๘๐	๓๘	สุพรรณบุรี	สุพรรณบุรี
๓๓๓๒	๒๐	ประธาน ๆ	ประธานสภา ฯ
๓๓๕๘	๓๗	ความ	ความ
๓๓๕๕	๓๘	ปัญหา	ปัญหา
๓๓๗๘	๓๓	พนักงาน	พนักงาน

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑๓/๒๔๗๘ (วิสามัญ) สมัยที่ ๒
วันอังคารที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๓๕ นาฬิกา

ประธานสภาฯ กล่าวว่า วันหนึ่งสมาชิก มาประชุม ๑๒๘ ท่าน
ข้าพเจ้าขอให้รับรอง รายงานการประชุมสภาฯ ครั้งที่ ๓, ๔ และ
๕/๒๔๗๘ (วิสามัญ) สมัยที่ ๒ ไม่มีผู้ใดคัดค้านอย่างไร เป็นอัน
ถือว่าที่ประชุมอนุมัติ กระทั่งถามของนายทองอยู่ พุฒพัฒน์

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่า
ข้าพเจ้าได้ ค้างกระทู้ถาม นายกรัฐมนตรี แต่ว่าท่าน เจ้าคุณนายก
ยังไม่อยู่

ประธานสภาฯ กล่าวว่า กระทู้ที่ ๕ ก่อน กระทู้ถามของนายสีว้าง
นายสีว้าง ศรีวิโรจน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี กล่าวว่า
กระทู้ถามเรื่องรถบ่อน้ำสาธารณะตามสถานีรถไฟ ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้
ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดังต่อไปนี้ ตามสถานีรถไฟ
ทั่วไป โดยมากราษฎรได้รับความเดือดร้อน เพราะขาดน้ำในฤดูแล้ง

ซึ่งรัฐบาลควรจะชดเชบ่อน้ำ (ที่มีค่าน้ำ) หรือทำบ่อจริงน้ำฝนสาธารณะ
 อย่างใดอย่างหนึ่งให้ จึงขอทราบว่ ๑. รัฐบาลได้ถือว่เป็น
 ความจำเป็นว่ควรชดเชบ่อน้ำหรือทำบ่อน้ำตามสถานที่รถไฟที่ขาค่าน้ำท่วไปนั้น
 ให้หรือไม่ ๒. ถ้าเงินยังมีไม่พอท่จะทำได้ ท่วไป โดยละเพาะ
 อย่างย้ง การคิดทำการชดท่จำเพาะแต่สถานที่ที่มีคนมาก ๆ เช่นสถานี
 บ้านหมี่เป็นต้น ดังนั้น รัฐบาลจะช่วยเหลือ ชดเชบ่อให้ราษฎรเป็นการ
 แน่นนอนได้เมื่อไร ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้หรือไม่

น.ค. หดวงข้าราชการสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 มหาดไทย กล่าวว่ ขอตอบกระทู้ในข้อ ๑ ว่ การชดเชบ่อน้ำนั้น โดย
 ปกติที่เป็นอยู่ เมื่อท่ขงที่ใดมีความจำเป็น จะต้อง ชดเชบ่อให้ ได้น้ำ
 บริโภคและใช้สอยเพื่อสาธารณะประโยชน์ ทางกรมฝ่ายปกครอง
 ย่อมพิจารณากระทำการช่วยเหลือ อยู่แล้ว กล่าวโดยละเพาะ ตาม
 สถานีรถไฟท่วไป ยังไม่เห็นเหตุสุดท่สมควรจะชด เพราะมีปัญหาเรื่อง
 การหาน้ำบริโภคและใช้สอย เป็นปัญหาสำหรับชุมชน ชถานีไม่ใช่
 ที่ชุมชนเสมอไป เป็นเพียงไปพักรอรถช่วขณะ แต่ถ่า ชุมชน
 ใด มีความจำเป็นจะต้อง ชดและมีเหตุสุดท่สมควรแล้ว รัฐบาลก็ยอม
 พิจารณาอยู่เอง ๒. โดยละเพาะสถานีบ้านหมี่ อำเภอบ้านเข้านั้น
 มีสภาพเป็นเทศบาลและได้มีโครงการน้ประปาอยู่แล้ว รัฐบาลหวัง
 ว่เมื่อกู้เงินได้ก็คงจะได้ ทำประปา สำหรับเทศบาลเมือง บ้านเข้านั้น
 และไม่ละเพาะแต่อำเภอบ้านเข่าเท่านั้น แม้ ในท้องถื่นต่าง ๆ รวม

ทั้งเทศบาลด้วย ก็จะได้อำนาจให้มีการประปาขึ้น ซึ่งจะได้รับ
พิจารณาเป็นรายๆ ไป ซึ่งแต่เดิแต่ความจำเป็นและประโยชน์ของ
ถิ่นหรือเทศบาลนั้น ๆ

นายสว่าง ศรีวิโรจน์ ผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี กล่าว
โครงการนี้ประปาอำเภอบ้านเขานั้นขยากล่าวว่าจะเริ่มตั้งแต่เมื่อไร
ประมาณสักว่า กล่าวถึง เรื่องขุดบ่อไม่ใช้หรือ

นายสว่าง ศรีวิโรจน์ ผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี กล่าว
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตอบคำถามเมื่อถามถึง
ถามเฉพาะสถานที่ขาดแคลนน้ำ ที่รัฐบาลตอบสถานที่ต่อไป แต่
อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าถามต่อไปในข้อ ๒ ว่า รัฐบาลบอกโดย
เฉพาะอย่างยิ่งสถานที่บ้านหมี่ อำเภอบ้านเขานั้น ที่ไม่มีบ่อน้ำขย
กล่าวว่าจะเริ่มตั้งแต่เมื่อไร

น.ค. หดวงจาร์ นาวาตรี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย กล่าวถึงที่ข้าพเจ้าถามเมื่อถามไม่ผิด เพราะเหตุว่าในคำ
ถามบอกอยู่แต่ที่ว่า รัฐบาลได้ ถือว่า เป็นความจำเป็น คำที่ที่จะขุดหรือ
ทำบ่อน้ำตามสถานที่รถไฟที่ขาดน้ำที่ขุดไปนั้น ให้หรือไม่ เพราะฉะนั้น
การตอบ ก็ได้ตอบเป็นการทั่วไป ตามกระทู้ถาม โดยเฉพาะในเรื่อง
โครงการนี้ประปาดำหรับ อำเภอบ้านเขานั้น ก็มีอยู่ ก็ว่าข้อสำคัญ
ยอมอาศัยอยู่กับท้องถิ่นเอง คือในการที่จะรอกู้เงินรัฐบาลทำการ
ไฟฟ้าหรือประปาก็ได้ จะต้องมีการ ดำเนินการสอบสวนในทางฝ่ายวิชา

การแต่ในทางฝ่ายพาณิชย์ด้วย กล่าวคือว่าตงกิดังผลได้เสียใน
การที่จะกู้เงินรัฐบาลไปทำ แล้วโดยอะพาระดำหรับที่อันถอบบ้านเช่า
นั้นได้มีโครงการนั้นที่จะทำประปรายอยู่แล้ว แต่ส่วนที่จะทำเสร็จได้
เพียงไรนั้น โดยที่ไม่ได้เตรียมเรื่องนั้นมา โดยคิดว่าเป็นเรื่องเบื้องต้น
ก็ยังไม่สามารถจะตอบได้ แต่ว่าเมื่อได้ ข้อเท็จจริงและสภาพของ
อันถอบบ้านเช่าแล้วก็เห็นว่าจะสามารถทำได้ในขั้นต้น เมื่อสภาพ
ได้ผ่านพระราชบัญญัติกู้เงิน

ประธานสภาฯ กล่าวว่่า กระทู้ถาม ของนายทองอยู่ พนมพินัน
นายทองอยู่ พนมพินัน ผู้แทนราษฎร จังหวัดชลบุรี กล่าวว่่า
ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรี้ดังนี้ ๑. ได้ทราบข่าวว่่ารัฐ
บาลดำริจะเลิกบรรดาศักดิ์ข้าราชการนั้น เป็นความจริงหรือไม่ หาก
ไม่เป็นความจริง รัฐบาลมีนโยบายในเรื่องนี้อย่างใดบ้างหรือไม่

นายกรัฐมนตรี้ กล่าวว่่า ข้าพเจ้าขอตอบว่่า ข้าพเจ้าผู้ตั้งกระทู้
ถามได้ทราบว่่ารัฐบาลจะเลิกบรรดาศักดิ์ข้าราชการนั้นไม่จริง ใน
เรื่องรัฐบาลมีนโยบายดังนี้ คือจะไม่เลิกบรรดาศักดิ์ข้าราชการได้
รับอยู่แล้ว แต่จะไม่ขอพระราชทานตั้งชั้นใหม่อีก

นายทองอยู่ พนมพินัน ผู้แทน ราษฎรจังหวัดชลบุรี กล่าวว่่า
ข้าพเจ้าขอถามในข้อ ๒ ต่อไป ในเรื่อง เครื่องราชอิสริยาภรณ์และ
เหรียญครุฑนั้น ได้ทราบว่่ารัฐบาลดำริที่จะขอพระราชทานให้แก่บรรดา
ข้าราชการอีกนั้น รัฐบาลมีนโยบายอย่างไร รัฐบาลจะเลิกพิธีขอ
พระราชทานเหรียญตราให้แก่ข้าราชการไม่ได้หรือ

นายกรัฐมนตรีก่อว่า ข้าพเจ้าขอตอบว่า ส่วนเครื่องราช-
 อิสตรียาภรณ์และเหรียญตรา นั้น รัฐบาลเห็นว่าเป็นเครื่องหมายความ
 ศักดิ์ภาพของข้าราชการ ซึ่งสมควรจะได้รับพระราชทานตามหลัก
 เกณฑ์ที่ได้วางขึ้นไว้ใหม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ราชการยิ่งขึ้น และ
 ทั้งในนามาประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ก็ยังคงนิยมให้
 กันอยู่ จึงยังไม่สมควรจะเลิกเสีย

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี ก่อว่า
 ข้าพเจ้าขอถามข้อ ๓ คือไป ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการ ทำเครื่อง
 ราชอิสตรียาภรณ์และ เหรียญตรา ที่พระราชทานแก่ข้าราชการนั้น
 รัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นสำหรับปี พ.ศ. ๒๔๗๓, ๒๔๗๔ และ
 ๒๔๗๕ ถ้ามี เป็นจำนวนมีเท่าใด

นายกรัฐมนตรีก่อว่า ข้าพเจ้าขอตอบว่า ค่าใช้จ่ายในการ
 ทำเครื่องราชอิสตรียาภรณ์และเหรียญตราในปีต่างๆ ที่ถามนั้น ดังนี้ คือ
 พ.ศ. ๒๔๗๓ เงิน ๓๐,๗๗๖ บาท พ.ศ. ๒๔๗๔ เงิน ๕,๗๖๖ บาท พ.ศ.
 ๒๔๗๕ ไม่มี

ประธานสภาฯ ก่อว่า กระทั่งตามของขุนวรดิษฐ์ครุฑเศษ
 ขุนวรดิษฐ์ครุฑเศษ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย ก่อว่า
 กระทั่งตามนี้เมื่อได้ตามไปแล้ว ค่อมมาได้ มีกฎหมายบัญญัติให้เจ้าพนักงาน

งานมีบัตรประจำตัว เพราะเหตุฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอถอนเสีย

ประธานสภาฯ กล่าว่า ของนายมิ่ง ค่อยไป

นายมิ่ง เถาที่เรือน ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ กล่าว
ว่า กระทั่งตามตามมาตั้งแต่บัดนี้แล้ว มาจนบัดนี้ เหตุการณ์ได้ดอง
เดยมาแล้ว ข้าพเจ้าขอถอน

ประธานสภาฯ กล่าว่า กระทั่งตามของนายจิ่ง

นายจิ่ง จริงจิศร์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ กล่าว่า ข้าพ-
เจ้าขอตั้งกระทัถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตั้งค้อยไปนั ราช-
ฎฐมนตรีคลังเงินรัชชูปการจะยอมให้สมัครทำงานโดยไม่คองยัคทรัพย์
จะได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้เพราะเหตุใด

ขุนสุมหารหิระศักดิ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
กล่าว่า รัฐบาลขอตอบว่ายังทำไม่ได้ เพราะการเก็บเงินรัชชูปการ
กฎหมายมุ่งหมายเอาเงิน ไม่ใช่ต้องการแรงงาน ส่วนที่ใช้แรงงาน
ก็เป็นแต่เพียงการบังคับ แรงค์ขัน เพื่อให้เป็นผลตามกฎหมายเท่านั้น

ประธานสภาฯ กล่าว่า กระทั่งตามของนายแะ ยูนพันธ์

นายแะ ยูนพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี กล่าว่า ข้าพ-
เจ้าขอตั้งกระทัถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตั้งค้อยไปนั ค้อย
กรมโยธาเทศบาลซึ่งบคณ กัด ันอยู่แก่ กระทรวงมหาดไทยแต่นั้น
เหตุไฉนงานของกรมโยธาเทศบาลในส่วนภูมิภาคจึงไม่ขึ้นแก่คณะกรม-
การจังหวัด เป็นเหตุให้การทำงานในแผนนดำข้าเกินสมควร เช่นงาน
ทำทาง บำรุง และซ่อมทาง หรือทำสะพาน ซึ่งเป็นงาน ของกรม

โยธาเทศบาลเดา^๕ทำงาน ตำรับเกินสมควร คณะกรรมการจังหวัด หรือข้าหลวงประจำจังหวัดจะเร่งรัดอย่างไรก็ได้ บางครั้งก็ร้องไห้นาน ๆ และไม่เร่งรัดทำให้ดำเร^๕ไปโดยเร็ว เช่นสะพานข้ามแม่น้ำเพชรบุรีเป็นต้น เป็นการเค^๕คร^๕อื่นแก่ประชาชนผู้^๕ใช้^๕เป็นทางสัญจรอย่างยิ่ง จึงขอทราบ ว่ารัฐบาลจะโอนงาน ของกรมโยธาเทศบาล ส่วนภูมิภาคทั้งหมดให้ ขึ้นแก่คณะกรรมการจังหวัดได้หรือไม่

น.ค. หลวงชำระนาอา^๕ดี^๕ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าว^๕ว่า การที่หน้า^๕ทำงาน ของกรมโยธาเทศบาลในส่วนภูมิภาคทั้งหม^๕ค^๕เด^๕เด^๕ายังไม่ขึ้นแก่คณะกรรมการจังหวัด ก็เพราะเหตุว่าลักษณะงานเป็นเทศนิ^๕พิเศษ ซึ่ง คณะกรรมการจังหวัด ยังไม่ดำ^๕มาร^๕จะควบคุมได้ประการหนึ่ง และเพราะการก่อสร้างทางหลวงบางสายในความรับผิดชอบของนายช่างคนเด^๕ย^๕มีอาณาเขต^๕คาบ^๕เกี่ยว^๕มาก กว่าหนึ่งจังหวัดอีกประการหนึ่ง ในกิจการหน้า^๕ที่โยธาเทศบาลจังหวัดเด^๕เด^๕ งานของกรมโยธาเทศบาลขึ้นอยู่^๕กับคณะกรรมการจังหวัด และในการบำรุงทางหลวง กระทรวงมหาดไทยก็ได้ตกลงในหลักการแล้ว ที่จะให้คณะกรรมการควบคุม อันจะได้เริ่มปฏิบัติ^๕การ เมื่อคณะกรรมการต่างจังหวัดพร้อมที่จะรับหน้า^๕ที่นั้นแล้ว^๕งานคือไป ส่วนการก่อสร้างทางหลวงของแผ่นดินนั้น ยังมีความจำเป็นที่จะต้องบริหารการจากกรมโยธาเทศบาลโดยตรง สำหรับกิจการในเมือง เช่น อย่างสะพานข้ามแม่น้ำเพชรบุรีที่^๕อย่างนั้น ความปกติควรจะเป็นงานของเทศ-

ชาติ และที่กรมโยธาเทศบาลเข้าช่วยจัดการให้ ก็เพราะทางจังหวัด
 ไม่สามารถจะทำได้ และเหตุที่การซ่อมถนนต้องการเงินมาก ก็เพราะ
 สภาพการเทศนิคมของกิจการบังคับ โดยที่ของเดิมทำไว้ ไม่นับเงินตาม
 งบประมาณเงินที่ใช้จ่ายก็มีจำนวนจำกัด และเพื่อที่จะให้ตรงตามคำถาม
 ของผู้ตั้งกระทู้ถาม ขอสงวนเพิ่มเติมดังนี้ คือว่า เป็นความผิดของกรม
 โยธาเทศบาลในการที่จะให้มี พนักงานโยธาเทศบาล เหล่านั้นไปรับอยู่
 กับคณะกรรมการจังหวัดซึ่งคงด้วยความมุ่งหมายของผู้ตั้งกระทู้ถามแล้ว
 ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินไปโดยกระทัดรัดและ ประสานงานกับคณะกรรมการ
 จังหวัดเป็นอันดี และไม่ให้งานต้องค้างค้ำง โดยเหตุที่เราไม่มีคน
 พอในเรื่องนี้ คือได้เปิดอบรมในรุ่นแรกและได้ส่งไปเป็นพนักงานโย
 ธาเทศบาลหลายสิบจังหวัด ส่วนที่ส่งไม่ครบ ก็จะได้ ดำเนินการ ต่อไป
 ให้ครบในเรื่อง ๆ นี้ และเวลานี้ก็ได้เข้าศึกษาอยู่กับนายช่างโยธา
 เทศบาล หวังใจว่าเมื่อได้ดำเนินการ อบรมคนจนได้ครบตามจำนวน
 จังหวัดต่าง ๆ แล้ว ปัญหาในเรื่อง การควบคุมในหน้าที่การงาน ก็
 เป็นอันหมดไป และโดยฉะเพาะจังหวัดที่มีพนักงานโยธาเทศบาลก็ได้
 พิจารณาอยู่และได้ตกลงกับข้าหลวงประจำจังหวัดบางแห่งใน อันที่จะ
 คิดไปรับกับคณะกรรมการจังหวัดอยู่แล้ว

ประธานสภาฯ กล่าวต่อว่า กระทู้ถามของนายจิ่ง จรุงจิตร เรื่อง
 ถนนท้องถิ่น

นายจิ่ง จรุงจิตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ กล่าวต่อว่า ข้าพ

เจ้าขอตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดังต่อไปนี้ เพื่อ
ประหยัดเงินในระหว่างที่ การเงินของประเทศเรา ยังไม่สู้ดี การทำ
ถนนท้องถิ่น คือไปรัฐบาล จะจับบำรุง ถนน ของ จังหวัด และ คิดคือ
ระหว่างจังหวัดสำคัญ ๆ ที่มีอยู่แต่ให้ ท่อถึง ก่อนที่จะคิดคิดทาง
ใหม่ไม่ได้หรือ เพราะเหตุใด

น.ค. หลวงชำนาญอาวุธดีดี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย กล่าวคำ การบำรุงถนนของจังหวัดนั้น รัฐบาลได้จัดการ
อยู่แล้ว และได้บำรุงขึ้นดีกว่าสมัยก่อน โดยให้คณะกรรมการจังหวัด
มีหน้าที่ บำรุง จากเงินที่ได้ รับงบประมาณ ออกหนุนในการนี้ ทุกจังหวัด
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นต้นมา และเวลานี้ ทางกระทรวง มหาดไทยได้
ตกลงในหลักการที่จะมอบการควบคุมบำรุงรักษาทางหลวงทุกประเภท
ให้กับคณะกรรมการจังหวัด และจะได้ปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการจังหวัด
พร้อมที่จะรับหน้าที่ ส่วนการที่จะหยุดก่อสร้างทางใหม่เสียหมด เพื่อ
เอาเงินมาบำรุง สะพาน ทางที่มีอยู่แต่เวลานี้ ไม่เป็นการ ประหยัด หรือ
เป็นนโยบายอันถูกต้องตามเศรษฐกิจ แม้ในสมัยที่เศรษฐกิจของ
ประเทศยังไม่รุ่งเรือง กระทรวงที่เกี่ยวข้องกับที่ได้ ตอบแล้วเมื่อถามว่า
กรมโยธาเทศบาลเห็นว่ามีพนักงานโยธาประจำทุกจังหวัด พนักงาน
งานโยธานักรวมอยู่ในคณะกรรมการจังหวัดมีหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาคณะ
กรรมการจังหวัดในเรื่องงานโยธา ตลอดจนกระทั่งการก่อสร้าง การ
บำรุงสถานที่ราชการ และการบำรุงถนนหนทาง โดยทั่วไปด้วย แต่

ทว่าในการที่จะโอนไปเช่นนั้น ได้ตกลงกันในคราวประชุม ข้าหลวง
ประจำจังหวัดอาจจะต้องสอบถามและรอการตกลงจากข้าหลวงประจำ
จังหวัดเป็นราย ๆ ไป และเมื่อเบ็ดเสร็จเรียบร้อยก็จะได้พิจารณาต่อไป
ให้ เมื่อคิดไปเช่นนั้นแล้ว การบำรุงถนนในท้องถิ่นนั้นก็ย่อมจะได้
รับการบำรุงด้วยเช่น และเงินในการบำรุง ก็ได้ตั้งได้ ในงบประมาณ
และได้ปฏิบัติมาตั้งแต่เมื่อ ๒ ปีมาแล้ว

นายจิ่ง จิ่งจิตรี ผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ กล่าวว่า ตามที่
เป็นมาแล้ว ทางจังหวัดมีแต่ ตัวพนักงานโยธาเทศบาล ส่วนเงินไม่มี
แล้วจะให้ทำอะไรกัน

น.ต. หลวงชำระนาวาสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย กล่าวว่า เงินได้มีอยู่แต่ แต่บางที อาจจะเป็นด้วยทาง
จังหวัดมีความร้อนใจ อยากจะได้ ถนนด้วยต่าง ๆ ก็เอาเงินในประเภท
บำรุงไปสร้างถนนเสียก็มีสำหรับในบางจังหวัด

ประธานสภาฯ กล่าวว่า กระทั่งถามของหลวงศักดิ์รัตนการ

พ.ต. หลวงศักดิ์รัตนการ ผู้แทนราษฎร จังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวว่า
ว่า ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ ดังนี้
ในเรื่องนักเรียนครู ๑๕ คน เดินไฟในโรงเรียนฝึกหัดครูมูลในกรุงเทพฯ
เป็นการผิดกฎหมายของบ้านเมือง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรม
การตั้งได้ขอโทษ ความจริงความผิดในโรงเรียนอื่น ๆ เช่นการชก
ต่อยกัน การค่ากัน ก็เป็นผิดกฎหมาย แต่สำหรับบุตรที่ควรได้รับ

การแก้โรชบรม ซึ่งครูผู้ตั้งสอนก็ยังไม่หมดหวังแล้ว จึงมีปัญหว่า
 ๑. การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการตั้งเขื่อนนเป็นการวางโทษ
 ๒. กระทบความผิดแต่หรือ ๒. คณะครูโรงเรียน ผู้กักตุน เสนอการลง
 โทษนักเรียนพวกนี้เพียงให้ออกจากโรงเรียนประจำชั่วคราว ซึ่งคณะ
 ครูยังไม่หมดความสามารถที่จะอบรมนักเรียนพวกนี้ให้ เป็นครู ที่ดีได้
 ทั้งคณะครูก็เห็นนักเรียนพวกนี้ทำผิดเป็นครั้งแรก ในรัฐมนตรีจึงไม่
 หยิบยื่นพิจารณาเพื่อลดหย่อนผ่อนโทษบ้าง ๓. รัฐมนตรีได้คำนึงถึงข้อ
 เสียหายที่จะเกิดแก่ตัวเด็ก ๑๕ คนนี้ และข้อเสียหายที่รัฐบาลได้ลงทุน
 ลงแรงไปแล้วบ้างหรือไม่

ขุนสุนทรวิจิตรศึกษากร รัฐมนตรีรักษาการ แทนรัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงธรรมการ กล่าวดำ รัฐบาล ขอตอบว่า การ ชกต่อยกัน
 คำกัน ภายในโรงเรียนนั้นก็มีความผิดเหมือนกัน แต่โดยเหตุที่เบ็น
 โทษสถานเบาและที่ผิดครั้งแรกเพราะบรรดาโทษะ โรงเรียนจึงจัดการ
 ไปตามสมควรแก่โทษ ตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน ซึ่งถ้าจะนำมา
 เปรียบกับการลดโทษลงโทษนั้นย่อมผิดกันนัก อนึ่งเรื่องนกระทรวง
 ธรรมการไม่ได้ ได้ออกตั้งผู้ตั้งกระทู้เข้าใจ แต่หากส่งกลับไปยังหัวค
 เท่านั้น ปรากฏความค่าแฉดการณ ของ กระทรวง ธรรมการ นั้นแล้ว
 และขอตอบข้อปัญหาข้อต่างๆ ดังนี้ ๑. ที่ตั้งโทษไปแล้วนั้นเป็นการ
 ปรุณาอยู่มาก และสัมพันธ์กับความผิดแล้ว ข้อ ๒ ที่อาจารย์ใหญ่เสนอ
 ให้ตั้งโทษนั้นไม่ชอบด้วยเหตุผล เพราะนักเรียนพวกนี้จังหวัดต่างๆ ดัง

เข้ามาอบรมเด้าเวียน พักอยู่ในโรงเรียน ไม่มีที่พักใน กรุงเทพฯ
เมื่อตงโทซเช่นนั้นก็เท่ากับบังคับให้นักเรียนมาเรียนโดยไม่มีที่อยู่ที่
นักเรียนประพฤติผิดและอาจารย์ใหญ่ก็รายงานรับรองมาว่า เป็นความ
ผิดร้ายแรงเช่นนี้ กระทรวงธรรมการ จึงเห็นว่า เป็นการ ผิดควร
ที่จะส่งนักเรียนเหล่านี้กลับคืนจังหวัดเจ้าสังกัด ดังเช่นกระทรวงธรรม
การได้เคยปฏิบัติอยู่แล้วในกรณีเช่นเดียวกัน ข้อ ๓ ได้ คำนึงถึงข้อ
เสียหายโดยทั่วไปอยู่แล้ว ฉะนั้นอย่างนี้ประโยชน์ส่วนรวม และ
ข้าพเจ้าใคร่จะขอแสดงเพิ่มเติมอีกว่า ภาระที่กระทรวงธรรมการได้รับ
ในการจัดการศึกษาของประเทศนั้นจำเป็นจะต้องควบคุมความประพฤติ
ของยุวชนเป็นส่วนใหญ่ โดยฉะเพาะนักเรียนนั้นเป็นนักเรียนครู เมื่อ
กลับไปแล้วจะเป็นครู ยังมิได้ทำหน้าที่ของตนแล้ว ถ้ามีความประพฤติที่ไม่ดี
งาม และเป็นความประพฤติผิดร้ายแรง แม่ผู้ ตั้งอยู่ที่ตามเอง กับออก
ดำเนินการ ผิดกฎหมายบ้านเมือง ดังนี้แล้ว ถ้าหากว่า จะไม่ให้ กระทรวง
ธรรมการได้ควบคุมเพื่อประโยชน์ ของประเทศชาติ โดย เห็นแก่
ประโยชน์ส่วนตัวแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่า มันจะเป็นผลร้าย ที่จะมาถึงส่วน
ใหญ่ ซึ่งกระทรวงธรรมการได้คำนึงอยู่เป็นส่วนใหญ่

ประธานสภาฯ กล่าวว่ ภาระที่ถามของนายมิ่ง

นายมิ่ง เด้าเวียน ผู้แทนราษฎร จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์
กล่าวว่า ภาระที่ถามนี้ได้อามาตั้งแต่บัดแล้ว และคือจากนั้น ข้าพเจ้า
ได้ทราบว่ามีรัฐบาลได้จับกุมผู้กระทำผิดมาฟ้องร้องบ้างแล้วข้าพเจ้าขอ
งดไม่ถาม

ประธานสภาฯ กล่าวว่ ะที่ตามของนายเขียน กาญจนพันธ์
ไม่มา คือไปกระทำของนายแะ ยืนพันธ์

นายแะ ยืนพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่ เจ้า-
เจ้า ขอตั้ง ะที่ตาม รัฐมนตรี ว่ การ ะทรวง ะรวมการ ตั้ง คือ ไป
นี้ เจ้าเจ้า ขอรวมถาม ทั้ง ๑ ข้อ ที่เคยว ๑. ขอทราบว่ ตั้ง
แต่เราได้ รับ รัฐธรรมนูญ มาแล้ว ะทรวง ะรวมการ ได้จัดการ
ศึกษาให้ก้าวหน้าไปดว่เก่าแล้วเพียงไร ๒. ขอทราบว่ ภายใน
๑๐ ปี นับแต่วันไชยัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ ราษฎรมุ่ มีสิทธิ
ออกเสียงเลือกตั้ง จะได้ รับการศึกษา จบประถม ศึกษา มากกว่ครั้ง
ของจำนวนทั้งหมดหรือไม่ ๓. ขอทราบว่ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ มาจน
บัดนี้ ะทรวง ะรวมการ ะราชอาณาจักสยาม ก. มีโรงเรียนเพิ่มขึ้นทั้ง
หมตก โรงเรียน ข. มีนักเรียนจบประถม ศึกษา มากขึ้นเท่าไร ค.
มีนักเรียน จบประโยคมัธยมบริบูรณ์ มากขึ้นเท่าไร ง. มีโรงเรียน
วิชาอาชีพเพิ่มขึ้นอีกกี่โรงเรียน

รัฐมนตรีว่ ะทรวง ะรวมการ แทน รัฐมนตรีว่ ะทรวง
ะทรวง ะรวมการ กล่าวว่ รัฐบาลขอตอบดังนี้ ๑. ตั้งแต่ได้
รับรัฐธรรมนูญแล้ว ะทรวง ะรวมการ ได้จัดการศึกษาให้ก้าวหน้า
ไปดังนี้ คือสามัญศึกษา การศึกษาในโรงเรียน รัฐบาล นับแต่ได้
เปลี่ยนระบอบการปกครองมา สมัญศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลก็เพิ่ม

รัชชูปการคือ ๑. เปิดทำการสอนชั้นมัธยมต้น ๓๘ โรงเรียน ๒. เปิด
 ทำการสอนชั้นมัธยมปลาย ๑๘ โรงเรียน ๓. ยุบโรงเรียนชั้นประ
 ถมเปิด ทำการสอน ชั้นมัธยมต้น ๓ โรงเรียน ๔. รวมโรงเรียน
 เด็ด ๆ ๕ โรงเรียนเป็นโรงเรียนใหญ่ ๒ โรงเรียน ๕. ยุบโรงเรียน
 รัฐบาล โอนให้ เป็นโรงเรียนประชาบาล ๕ โรงเรียน การศึกษาประ
 ชาบาล ๑. เมื่อต้น พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ
 ประถมศึกษาไปแต่เพียง ๔,๒๕๓ ตำบล หลังจากได้เปลี่ยนระบอบ
 การปกครองมาแล้ว ได้ประกาศใช้เพิ่มเติมอีก ๘๑๘ ตำบล เป็นอัน
 ได้ ประกาศใช้แล้วทั่วพระราชอาณาจักร ๒. การเกณฑ์เด็ก
 เข้าโรงเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้เรียบ
 ราชการเกณฑ์อย่างสูง ๘ ปี ๒,๘๖๓ ตำบล การศึกษาในโรงเรียนราษฎร
 ดำเนินศึกษาในโรงเรียนราษฎรนับแต่ได้เปลี่ยนระบอบการปกครองมา
 แล้ว มีข้ออันควรกล่าวคือ ๑. แบ่งสายตรวจโรงเรียนราษฎร
 ในจังหวัดพระนคร และธนบุรี ให้เจ้าหน้าที่แผนกนี้ มีหน้าที่ตรวจตรา
 แจงและแนะนำโรงเรียนราษฎร ทั้งฝ่ายวิชาการและฝ่ายธุรการด้วย
 ๒. ได้ปรับปรุงหลักสูตรเทียบชั้นใหม่ให้ เป็นสามัญรูป เพื่อให้โรง
 เรียน ราษฎร ได้ รับเทียบ หลักสูตร เป็นโรงเรียน ประถม ศึกษา ตาม
 พระราชบัญญัติประถมศึกษา ๓. ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ ได้จัดให้มีการ
 อบรมครูใหญ่โรงเรียน ราษฎร ขึ้น ตามแนวใหม่ เพื่อให้ โรงเรียน
 ราษฎร เหล่านี้ ได้มี สมรรถภาพ สมบูรณ์ ตามนโยบาย และความมุ่ง

หมายของรัฐบาล และในเวลานี้ได้จัดพิมพ์หนังสืออบรมแจกด้วย
 วิสามัญศึกษา ก่อนเปลี่ยนระบอบการปกครอง วิสามัญศึกษาได้
 จัดไปเป็น บางอย่างพอเข้าเป็นรูปร่าง ยังไม่เป็นด้าเป็นต้น ผู้
 ได้รับการศึกษาแผนกนี้สำเร็จไปแล้ว ยังไม่มีโอกาสจะไปประกอบ
 อาชีพได้บริบูรณ์ โรงเรียนวิสามัญเท่าที่มีอยู่ในเวลานี้ คือ ๓.
 แผนกช่าง ๑ โรงเรียน คือโรงเรียนเพาะช่าง ๒. แผนกพาณิชย-
 การมี ๒ โรงเรียน คือวัดแก้วฟ้าล่างและวัดสามพระยา ๓. แผนก
 ฝึกหัดครู มีโรงเรียนฝึกหัดครูประถมสามัญในกรุงเทพฯ ชาย ๑ โรง-
 เรียน หญิง ๑ โรงเรียน โรงเรียนฝึกหัดครูประถมศึกษารวมที่จังหวัด
 นครราชสีมา ๑ โรงเรียน และโรงเรียนฝึกหัดครูมูลชายหญิง และ
 โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด ความจังหวัดต่าง ๆ ทั่วไป
 หลังจากได้เปลี่ยนระบอบการปกครองมาแล้ว ได้ขยายวิสามัญศึกษา
 ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น ได้เปิดโรงเรียนวิสามัญศึกษาขึ้น คือโรงเรียน
 การช่าง ช่างไม้ ช่างก่อสร้าง ช่างพิมพ์ ช่างตัดเสื้อ ช่างทำ
 หมวก (โรงเรียนช่างทำหมวก ภายหลังโอนมารวมกับโรงเรียน
 เพาะช่าง) การครัว (ภายหลังโอนมารวมกับโรงเรียนการเรือน)
 ช่างเครื่องยนตร์ ช่างกล และช่างไฟฟ้า (ตั้งโรงเรียนนี้ เนื่อง
 จากการเงินขาดแคลน จึงได้เลิกตั้งไป) ช่างการฝีมือ อย่างละ ๑
 โรงเรียน โรงเรียนวิสามัญแผนกการเรือน ภาษาต่างประเทศ และ
 และเดชานการหญิง ภาษาต่างประเทศชาย พาณิชย การหญิง

อย่างละ ๑ โรงเรียน แผนกพาณิชยการประจำจังหวัด ๘ จังหวัด ๆ ละ
 ๑ โรงเรียน เกษตรกรรม ๓ จังหวัด ๆ ละ ๑ โรงเรียน และภาคใต้
 จังหวัดสงขลา ๑ โรงเรียน โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมประจำ
 ภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่ ๑ โรงเรียน และภาคใต้จังหวัดสงขลา ๑
 โรงเรียน โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพาณิชยการ ๑ โรงเรียน และโรง-
 เรียนฝึกหัดครูมูลและครูประกาศนียบัตรจังหวัดชายและหญิงเพิ่มขึ้นอีก
 ก็เฉพาะใน พ.ศ. ๒๔๕๖ นี้ได้เปิดโรงเรียนวิสามนัญเพิ่มเติมขึ้นอีก คือ
 โรงเรียนมัธยมวิสามนัญเกษตรกรรมที่บางกอกน้อย และที่จังหวัดเชียง-
 ใหม่ โรงเรียนอาชีพช่างกตที่ปากคลองตลาด และมีคแผนกพา-
 นิชยการในโรงเรียนประจำจังหวัด ๖ แห่ง (๒) การจะให้ราษฎรได้
 รับการศึกษาจนประถมศึกษาสามารถกล่าวถึงของจำนวนทั้งหมดนั้น ต้อง
 แลดูแต่จำนวนเงิน หากได้มากพอกับความต้องการแล้วก็ย่อมจะทำได้ (๓) ก. มีโรงเรียนเพิ่มขึ้น ๓,๕๘๘ โรงเรียน ข. มีนัก-
 เรียนประถมศึกษาเพิ่มขึ้น ๓๓๘,๒๕๐ คน ค. นักเรียนจบมัธยม
 บริบูรณ์ชาย ๒,๓๕๒ คน นักเรียนจบมัธยมบริบูรณ์ หญิง ๓,๓๘๘ คน
 ง. มีโรงเรียนวิชาอาชีพเพิ่มขึ้น ๕๑ โรงเรียน

นายแฉะ ยูนพันธ์ ผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่
 ราษฎรชกถามว่า ได้ทราบว่โรงเรียนประถมกสิกรรมภาคใต้อยู่

ที่ตั้งหอศึกษาดังกล่าว จะเลิกไม่ตั้งต่อไป รอทราบว่าจะเลิกจริงหรือไม่

ขุนด่านอธิบดีศึกษากร รัฐมนตรีศึกษากรแทนรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงธรรมการ กล่าวว่่า เข้าใจว่าที่ผู้ถามนั้นหมายถึงโรงเรียน
ฝึกหัดครูประถมเฉพาะเรื่องโรงเรียนฝึกหัดครูประถมภาคใต้ขึ้น เนื่อง
ด้วยความมุ่งหวังที่จะขยายกิจการศึกษาในเรื่องกสิกรรมให้กว้างขวาง
ยิ่งขึ้น และด้วยความจำเป็นในการที่จะได้ มีสมรรถภาพในการสอนใน
การเรียนให้เป็นที่ถกแห่งและให้มีเป็นพิเศษจริง ไม่ใช่ทำกันสัก
แต่จะทำ จึงได้จัดขึ้นเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประถมรวมแห่งเดียวที่
จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดนี้รัฐบาลไม่ได้เพิ่งกระทำในบัดนี้ คือได้เริ่ม
จัดตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๔๘๘ มาแล้ว แม้กระนั้นก็ ได้ได้เรียนต่อ
ที่ประชุมแล้วว่่า รัฐบาลได้พยายามที่จะขยาย มีรมวิสัยตามวิสัย
กรรมให้กว้างขวางพอ เพื่อให้ยูธชนแห่งชาติได้กระทำตามและกระ
ทำหน้าที่เต็มเป็นพดเมื่องดี สัมกับประเทศสยาม เป็นเมื่องกสิกรรมมีนัก
กสิกรที่ด่ามารดคงที่ได้ยกย่องมาแล้ว เช่นนั้นจึงได้พยายามจัดให้เป็น
โรงเรียนมัธยมเกษตรกรรมแทนนั่นเอง เพื่อให้ได้รับความรู้เหมาะที่
จะเป็นกสิกร ไม่ใช่หันมาทางเข้าทำงานให้ตรงตามแผนการศึกษาแห่ง
ชาติ ดังที่ได้ปรากฏแล้ว อาศัยเหตุดังนี้จึงได้พยายามจัดให้เป็นไป
โดยถูกต้องตามที่ได้แถลงมาแล้ว

นายแระ ยูนพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่่า ข้

๒ ที่ข้าพเจ้าถาม คุณเหมือนท่านรัฐมนตรียังไม่ได้ออก ขอรบ
ว่า ภายใน ๓๐ ปี นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕
ราษฎรผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะได้รับการศึกษาประถมศึกษา
มากกว่าครึ่งของจำนวนทั้งหมดหรือไม่ ขอนุเหมือนยังไม่ได้ออก

คุณผู้คนที่ศึกษากร รัฐมนตรีศึกษากรแทนรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงธรรมการ กล่าวว่า ขอนุรัฐบาลได้ออกไปแล้วดังนี้ การ
ที่จะให้ราษฎรได้รับการศึกษาประถมศึกษามากกว่าครึ่งของจำนวน
ทั้งหมดนั้นต้องแล้วแต่จำนวนเงิน หากได้มากพอกับความต้องการ
แล้วก็จะทำได้ และในที่ประชุมนี้รัฐบาลก็ได้ตอบมาครึ่งหนึ่งเมื่อ
เร็ว ๆ นี้ คือว่าในการที่จะจัดตามข้อถามของสมาชิกที่จะให้ราษฎร
ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะได้รับการศึกษาประถมศึกษา
มากกว่าครึ่งของจำนวนทั้งหมดหรือไม่ นั้นย่อมแล้วแต่จำนวนเงินและจำนวนครู
และแผนงานที่จะขยายไปให้ทันท้องถิ่น

ประธานสภาฯ กล่าวว่า หมกเดดาระทุ่แล้ว พิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติจัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๔๗๘ ของรัฐบาล
น.ต. หอดวงษ์ารงนาอ่าสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย กล่าวว่า รัฐบาลขอเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งเทศ
บาลนครเชียงใหม่ พุทธศักราช ๒๔๗๘ เพื่อให้สภาฯ ลงมติรับหลักการ

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ก็คือว่า สุขาภิบาลเชียงใหม่มีจำนวนราษฎรภายในเขต ๓๒,๕๕๘ คน เนื้อที่ ๑,๕๓๒ ตารางกิโลเมตร ราษฎรเฉลี่ยได้ ๒,๑๓๘ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร จึงอาจเปลี่ยนแปลงโดยจัดตั้งขึ้นเป็นนคร มีฐานะเป็นเทศบาลนครตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๕๒๖ เหตุผลในการที่ต้องออกพระราชบัญญัตินี้โดยเหตุที่พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาลมาตรา ๕๘ บัญญัติว่า การเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นหรือการยกฐานะท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลนั้นจะต้องทำด้วยการออกพระราชบัญญัติการออกพระราชบัญญัติฉบับนี้ ความจริงความจริง ควรจะได้เห็นผลสภาฯ ตั้งแต่ในปลายสมัยประชุมคราวก่อน แต่เนื่องด้วยยังมีความไม่ตกลงกันเล็กน้อยในระหว่าง กระทรวงมหาดไทยกับผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ ในการที่กระทรวงจะต้องได้ดำเนินการพิจารณาต่อไป จึงต้องรื้อรื้อได้ บัดนี้กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาโดยรอบคอบแล้วเห็นว่า เป็นการสมควร ที่จะให้มีและ เห็นว่า ควร จะจัด การสุขาภิบาลเชียงใหม่เป็นเทศบาลนครในต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เพราะฉะนั้นจึงเสนอเพื่อให้ สภาฯ ลงมติรับหลักการ

หลวงศรีประกาศ ผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงใหม่ กล่าววา เทศบาลจังหวัดเชียงใหม่ นี้ เนื่องแต่เหตุที่ทางผู้แทนยังไม่เห็นด้วยที่จะประกาศในปีที่แล้ว ก็เนื่องจากการเงิน ด้วยเหตุว่าสุขาภิบาลที่

ได้จัดทามาแต่ตั้งหลายสิบปี ทำให้ราษฎรไม่ค่อยนิยมนับถือในการ
 สุขาภิบาล เมื่อราษฎรไม่นิยมแล้วการเก็บเงินเก็บทอง การบังคับ
 บัญชาของสุขาภิบาลก็ไม่ค่อยจะเรียบร้อย เมื่อเราจะประกาศเป็นเทศ
 ภิบาลแล้วเราคงทำให้คิดว่าสุขาภิบาล เพราะเป็นของใหม่ จึงต้อง
 ทำกันให้จริงจัง และข้าพเจ้าอยากจะถามว่าจะให้เงินเพิ่มจากการ
 เป็นสุขาภิบาลเท่าไร ในเรื่องเงินนี้เองจึงไม่ตกลงกัน ถ้าหากว่าไม่
 ได้ทำให้ดีขึ้น เมื่อประกาศแล้วก็ต้องเสียชื่อเทศบาลเท่านั้นเอง กิจ
 การของสุขาภิบาล ซึ่งทำอยู่ในเวลานี้ มีเล็กน้อย ส่วนกิจการ ของ
 เทศบาลนครเพิ่มขึ้นอีกหลายสิบเท่า ในการที่จะตั้งทำนั้น ในเมื่อ
 ให้เงินน้อยทำลงไป ก็คงไม่ดี เท่าสุขาภิบาลก็อย่าทำคิดว่า การเป็นสุ
 ขาภิบาลนั้นกรรมการสุขาภิบาล ก็ไม่เสียเงิน แต่ในคราวนี้ท่านรัฐ
 มন্ত্রীบอกว่าได้เตรียมพร้อมแล้ว เพราะฉะนั้น ก็อยากจะทราบจำ
 เงินตามพระราชบัญญัติข้อเดือน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ ตามกฎหมาย ว่าจะให้
 โอนให้เป็น ของสุขาภิบาล ครั้นมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ มีพระบรมราช
 โองการให้เก็บเป็นรายได้ของคลัง แต่ว่าสุขาภิบาลจะเบิกเงินนี้ไว้
 ในการทำ ถนนเท่าไรก็ได้ให้เบิกได้ ในคราวแรก เบิกได้ บั๊ตะ สาม หมื่น
 กว่าต่อมาให้เพียง ๑๕,๐๐๐ บาทเท่านั้น อยากจะทราบว่าเงินจำนวนนั้น
 จะให้ด้วยหรือไม่เมื่อได้ ประกาศเป็นเทศบาลแล้ว ทางรัฐบาลจะให้
 เงินเท่าไร เมื่อได้รู้แล้วก็จะได้ทราบเรียงถึงเรื่องเหตุการณ์ต่อไป

น.ค. หาดวงข้าราชการสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรี ว่าการ กระทรวงมหาดไทย กล่าวว่ามีปัญหาข้อใจของท่านสมาชิกในเรื่องเงิน มีอยู่จำนวน จำนวนที่ ๓ ก็ในเรื่องพระราชบัญญัติเดือน เดือน ซึ่งในข้อนี้ได้ทำความตกลงกับท่านผู้แทนราษฎรอีกท่านหนึ่งแห่งนครเชียงใหม่ เงินที่จะแบ่งไปให้สำหรับเทศบาลเชียงใหม่ในปีหน้าก็จะให้ไปเท่าที่ได้รับ คือ ๓๕,๐๐๐ บาท แล้วก็คิดอยู่เสมอว่าไม่มีอุปสรรคอย่างใดแล้ว เทศบาลนครนั้น ก็จะได้รับเงินในส่วนนี้เดือน มีหนึ่ง ๓๕,๐๐๐ บาท และเงินอุดหนุนซึ่งรัฐบาลจะให้ โดยเฉพาะในปีนั้น เราได้ เปลี่ยนสภาพเทศบาลไปแล้ว ๓๕ แห่ง และในปีหน้าก็จะได้เปลี่ยนอีก ๓๐ แห่งรวมทั้งเทศบาลเชียงใหม่ซึ่งจะยกเป็นเทศบาลนคร ก็เห็นว่าโดยเหตุที่เชียงใหม่เป็นเทศบาลนคร มีกิจการเป็นอันมากในการที่จะทำ เพราะฉะนั้นกระทรวงมหาดไทยก็ได้ พิจารณาใน การที่จะแบ่งเงินในปีนั้น ไปให้ กับเทศบาลนครเชียงใหม่ด้วยตามจำนวนที่สมควร ซึ่ง จะต้องตกลงกับกระทรวงการคลังต่อไป ในปีหน้าก็ได้ ได้มาในงบประมาณของแผ่นดินแล้ว ความที่ได้เปิดมาแต่ในปีนั้น และจะเปิดต่อไปในปีหน้า และปัญหาเรื่องเกี่ยวกับการบัญชี ซึ่งในปีหน้า ก็จะได้ นำมาสู่ สภาพกิจการในเรื่องเทศบาลนั้น ที่เราจะเอาให้ทันใจนั้นต้องอาศัยเวลาเป็นของสำคัญอยู่ กล่าวคือว่าในเวลา นี้ อาจจะไม่สามารถทำอะไรโดยประโยชน์ โดยจริงจึงอาจจะไม่ได้ทำอะไร แต่ประโยชน์ในทั่ว ๆ ไป

คือในการที่จะให้ คนตัวในการที่จะจัดการอบรมคน ในการที่จะเตรียมการ
 ต่าง ๆ ที่จะก้าวหน้าต่อไป ก็ขอว่าเราได้ ก้าวแล้ว และได้ ก้าวซ้ำ ๆ
 ไม่สามารถจะก้าวให้เร็วได้ เพราะฉะนั้น เทศบาลนครเชียงใหม่ก็
 เหมือนกัน เห็นสมควรที่จะเปลี่ยนฐานะสุขาภิบาลเป็น เทศบาลนคร
 เดียวในสมัยประชุมนี้ และในปีหน้าก็จะได้ ดำเนินการต่อไป ในข้อ
 หลงที่ว่า ถ้าเปลี่ยนไปนั้นจะไม่ดีกว่าสุขาภิบาลอย่างไร นั่นก็เป็น ความ
 พยายามของกระทรวงมหาดไทยอย่างยิ่งที่จะให้ ได้ เปลี่ยนโฉมหน้าไป
 ดังที่เป็นอยู่แล้ว

พระพิณิจนากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่่า ใน
 หลักการในการที่จะเปลี่ยนสภาพ ของสุขาภิบาลเชียงใหม่เป็น เทศบาล
 นครนั้น ข้าพเจ้าไม่ขัดข้อง เพราะสภาพ นั้น ก็ได้ ออก กฎหมายไปแล้ว
 แต่ข้าพเจ้าเคารพต่อรัฐบาลนี้เป็นอย่างยิ่ง และปิติยินดีในการ ปกครอง
 ระบบนี้ แต่เหตุใด ต้องมาขยายเขตต์ ในเวลาที่ ราษฎร ยัง จน อยู่
 ข้าพเจ้าขออภิปรายให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย ให้มีความ กรุณา
 บ้างสักเล็กน้อยเพื่อให้ทราบว่าใน พ.ศ. ๒๔๗๕ สุขาภิบาลเชียงใหม่ก็
 ได้ขยายเขตต์ ไปหนึ่งแล้ว และเขตต์ นั้น ยังอยู่ที่หลัก กิโลเมตร ๓
 เท่านั้นเอง มาบัดนี้ขยายออกไปเป็นหลักกิโลเมตร ๕ ขยายออกไป
 อีกถึง ๒ กิโลเมตร กระทำให้ ผู้คนที่หากจนได้รับความเดือดร้อนโดย
 ไม่ได้ รับประโยชน์ตอบแทนโดยแท้ ที่เดียว ข้าพเจ้า จึงดวงวอนต่อ

สภาพนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าคุณนายกรัฐมนตรี เป็นประมุข
 ของรัฐบาลในเวลานี้ ขอให้ท่านได้กรุณาต่อราษฎรที่ยากจนดัดหน้อย
 อย่าเพิ่งขยายเขตต์ ไปเลย ถ้าจะเปลี่ยน สภาพเป็นเทศมณฑล ก็ขอให้เอา
 เขตต์สุราษฎร์ธานีเดิมขึ้นเกิด หนึ่งแม่แต่เขตต์สุธาฯ เดิมเท่านั้นราษฎรก็
 ยังร้องอยู่แล้ว เพราะว่าเขาไม่มีเงินเสียภาษีอากร มีภาษีโรงเรือนที่
 ขยายไปเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ นั้น เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าก็ไม่อยากจะรับข้อ
 ะไรมากนักเมื่อยังมีบทเฉพาะกาล อยู่แล้วไม่เห็นมีอะไรที่จะชะงะเลย
 เพราะฉะนั้นก็ได้ตั้งวงจรมกราบไหว้ท่านนั่นเอง

น.ค. หดวงข้าราชการสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 มหาดไทย กล่าวว่ ข้าพเจ้าได้เตรียมเรื่องมา เพราะคิดว่าผู้แทน
 เชียงใหม่จะร้องใจในเรื่องนี้ ในเขตต์สุราษฎร์ธานีได้ เปลี่ยนแปลงไป
 ไม่มีแผนที่ซึ่งไม่สามารถจะแสดงให้สมาชิกได้ ก็ว่าได้ มีการขยาย
 เขตต์สุราษฎร์ธานีเดิมไปที่เขตต์สุราษฎร์ธานี หดก ๓ แต่กลับมาที่หดก ๕ และ
 ไปหดก ๕ เป็นเขตต์ที่ขยายออกไปเพียงเล็กน้อย เมื่อขยายออกไป
 แล้วก็หมายความว่ามมีราษฎร อีก ๕๖ ครัวเรือน ที่จะต้อง มาอยู่ในเขตต์
 เทศมณฑลเหล่านี้ ความจริง เรื่อง เหล่านี้ได้ พิจารณา อย่าง รอบคอบ
 เพราะเหตุว่าได้ มีข้อแย้งของท่านผู้แทน ๗ เชียงใหม่ที่อภิปรายเมื่อครั้ง
 ความเห็นรุนแรงในการนี้ว่าไม่ ควรจะขยาย เขตต์ ไป แต่ว่า เมื่อได้
 พิจารณาอยู่แล้วก็เห็นว่าเป็นการ สมควร ที่จะขยาย ทั้งนเกษตรกับประ-

โยชน์ในการเช่นเรื่องป่าช้า และในเรื่องที่เผาศพ ซึ่งอยู่ในเขตต์คอน
 ทัชชายใหม่ด้วย เรื่องนี้ไม่ใช่ว่า กระทรวงมหาดไทยจะทำการโดย
 ไม่ได้ พิจารณาทำไม่ได้ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาอย่างรอบคอบ
 และได้ตั้งกรรมการ ๓ ท่านประกอบไปด้วย อธิบดีกรมโยธาเทศบาล
 กรมมหาดไทย และอีกท่านหนึ่งขึ้นไปเชียงใหม่ ปรีक्षा ทหารอภิน
 กรรมการสุขาภิบาลและ คณะกรรมการได้ ออกเดินสำรวจ เขตต์ด้วย
 ภายหลังที่ได้สำรวจเขตต์แล้ว ก็ได้นำเรื่องเข้าปรึกษาในคณะกรรม
 การสุขาภิบาล เจันแต่พระพิริจ ๑ คนเดียวมีความเห็นว่าจะไม่ควรจะขยาย
 เขตต์ นอกจากนั้น ก็ได้มีการขออนไปพิจารณากัน ถึง ๒ ครั้ง ๒ ครั้ง
 และคนอื่น ๆ ก็มีความเห็น ว่าควรจะขยายเขตต์ออกไป และก็มีแต่ท่าน
 ผู้แทน ๑ ผู้ มกษัตริย์นั้นที่ไม่เห็นด้วย ปัญหาที่ว่าจะให้ โทษ หรือให้
 คุณแก่ราษฎรนั้นถกกันอยู่ เมื่อขยายออกไปราษฎรในเขตต์นั้นก็
 จะต้องได้รับการบำรุงยิ่งขึ้น และส่วนที่ในฐานะ ที่มารวมอยู่ในเทศ
 บาลก็จะต้องมีภาระผูกพันที่จะต้องเสียบางเป็นธรรมดา เพราะฉะนั้น
 ปัญหาก็มีว่า ถ้าเราไม่ขยายเขตต์ ออกไปดังที่เราอยู่ ก็หมายความว่า
 ว่ากระทรวงก็ทำการไม่รอบคอบ และเท่าตัวอย่างที่ปรากฏมาแล้วใน
 นานาประเทศก็มีเทศบาลหลายแห่ง ซึ่งต้องขยายเขตต์ ในภายหลัง ก็
 เห็นว่าถ้าหวั่นเทศบาลเมืองเชียงใหม่ ซึ่งจะทำให้ศึกควรขยายเขตต์
 ให้ได้ ในขณะนี้ ก็เป็นแต่เพียงว่าขยายเขตต์ ออกไปเล็กน้อย และทำ

ให้ราษฎรอีก ๕๖ หลังคาเรือนเท่านั้น ที่ทำให้อยู่ในเขตเทศบาล ข้าพเจ้าเข้าใจว่าข้อข้องใจของท่านคงจะตกไป

ขุนวรดิษฐ์กรุณเดทย ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวต่อว่า ข้าพเจ้าคิดว่าอะเพาะเรื่องนี้ น่าจะรับหลักการของรัฐบาลได้ แต่ว่าเหตุผลข้าพเจ้าตรงกันข้ามกับเหตุผลของผู้ค้าน แต่ทั้งนี้ ขอให้ถือว่า เป็นความเห็นของข้าพเจ้าผู้หนึ่งต่างหาก ไม่ใช่ เป็นการ ที่จะให้ไทย ทางพ่ายแพ้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญก็หาไม่ได้ แต่ว่าหวังจะให้ ความสุขเกิดขึ้น คือว่าเราจะต้องคิดเสียก่อนว่า พระราชบัญญัติเทศบาลนั้น เป็นพระราชบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์ประการใด พระราชบัญญัติเทศบาลนั้นเราทุกคนเข้าใจแล้วว่า มีวัตถุประสงค์ ที่จะปลูกฝัง ประชาธิปไตย ให้แก่พลเมือง คือให้พลเมืองเขามีโอกาสได้ปกครองท้องถิ่นของเขาเองด้วยความมีหรือจนก็ตาม แต่ไม่ใช่ว่า เพื่อประสงค์ ที่จะคิดหาเงิน หรือการที่อยากจะได้เงินจากราษฎร ให้มากได้ก็ยิ่งดี ก็เท่าที่เราจะเบียด ในนครเชียงใหม่เท่านั้น ข้าพเจ้ายังคิดว่า เห็นจะไม่ถึง ๒ เปอร์เซ็นต์ ในการที่เราจะปลูกฝังประชาธิปไตยลงไป เท่าที่โครงการนรัฐบาลที่ คำวิหรือได้ทำมาแต่ก็เหมือนกัน การปลูกฝังประชาธิปไตยซึ่งเรียก ว่าเราจะต้องวางรากจากราษฎรมาให้รู้ว่าประชาธิปไตยจริงๆนั้น เรา ยังทำน้อยที่สุด เพราะว่าเรายังเบียดเทศบาลไม่กี่แห่ง และเท่าที่เบียดนั้นอะเพาะในเมืองก็ภายในเมืองเท่านั้น ก็เมื่อรัฐบาลมีความต้องการ

การที่จะเปิดเป็นเทศบาลเพื่อจะปลงฝังประชาธิปไตยให้แก่ชาวจังหวัด
 เชียงใหม่ เช่นนี้แล้ว เหตุใดเดี๋ยวนี้ไม่รับหลักการ ข้าพเจ้าเสียอีก
 อยากจะให้เปิดในจังหวัดของข้าพเจ้าทุกตำบลเสียด้วย หากจำเกิด
 การขัดข้อง เราก็คงอาจจะขายหรือแก้ไขพระราชบัญญัติ คือทำเป็น
 พระราชบัญญัติแก้ไขความขัดข้องนั้น ๆ ได้ คือว่าเราจัดเท่าทุนทรัพย์
 หรือความมั่งคั่งความจนที่เรามีอยู่ เราคิดว่าเพื่อจะแก้ไขได้ เมื่อเป็นเช่น
 นี้แล้ว ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควรรับหลักการ ส่วนที่ว่าเงินทองของเรา
 จะพอหรือไม่นั้นเป็นปัญหาอนาคต ซึ่งเราจะต้องไปคิดสร้าง กันใหม่
 ข้าพเจ้าเข้าใจว่า เมื่อราษฎรได้มาชุมนุมกันแล้วก็มีความคิด ทำให้เกิด
 พืชผลเท่าลัดับัญญาเท่าที่มีอยู่ ด้วยเหตุนี้เองข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควรจะ
 รับหลักการ

หลวงศรีประภาศ ผู้แทนราษฎร จังหวัด เชียงใหม่ กล่าวว่
 พระราชบัญญัติเทศบาลนี้เพียงไร เราก็คงรับมาแล้ว เพราะเหตุว่า
 ออกก็ไปจากในสภาวนี้เอง แต่ที่การข้องใจอยู่ในเวลานี้ ไม่ใช่เพราะ
 เหตุว่าไม่รับหลักการ เพราะเหตุว่าเราควรจะขายเพียงไร แค่นั้น
 ถ้าหากว่า ในพระนครหลวงนี้ ทำไมจึงไม่ทำบ้างแล้ว ในเมื่อเห็นว่าเป็น
 การดี เพราะฉะนั้นทำไมจึงไม่ประกาศใน นครหลวงเดี๋ยวนี้ เมื่อเห็น
 เช่นนี้ สำหรับนครเชียงใหม่นี้ ข้าพเจ้ายินดีที่จะรับหลักการใน การ
 ประกาศใช้ แต่ยังคงใจในเรื่อง ขยายเขตตำบลตนเอง ท่านรัฐ-

มนตรีกล่าวได้ว่าได้ตั้งผู้ชำนาญ การดำคัญจากกรุงเทพฯ ก็เป็นการไป
 ยื่นหน้าใจ ซึ่งจำเป็น ที่จะต้อง รับผิดชอบต่อขยายเขตนี้ กล่าวคือ
 อธิบดีกรมโยธาเทศบาล กรรมการของสุขาภิบาลก็มี กรรมการของ
 ตำราชนสุโขทัย อธิบดีกรมตำรวจสุโขทัยไปอยู่ด้วย เหล่านี้ก็เป็น
 การเดี่ยวอีกเท่านั้น แต่ก็มีอีกคนหนึ่ง เจ้าคุณข้าหลวงมหาดไทย
 ก็มีพวกรมหาดไทยเป็นกรรมการอีก จะหนีไปไหนเล่า ท่านเหล่านี้ กัด
 เสียตายหมด แล้วอันเป็นนโยบายอันสำคัญ ก็มีสติที่ไม่เห็นด้วยก็
 คือพระพิณิจ ำ เพราะไม่ได้อยู่ในอาณัติอย่างใครเลย นอกจากนั้นอยู่
 ในหน้าที่ท่านปกครองอยู่แถวทองนั้น มีที่ไหนที่ท่านจะไม่รับในเรื่อง
 การขยายเขต ใน การขยายเขต ไปในเราขยายครั้งที่ ๒ กว้างขึ้นไป
 ๕ ปีมาแล้วยังไม่ได้จัดการบำรุงในเขต ที่ขยาย นั้นให้ถึงขีด ราษฎร
 ได้ยื่นคำร้องกระทรวงมหาดไทยก็ได้ทราบอยู่ดี มีคำร้องอยู่มากมาย
 กายกอง ก็เมื่อเราอยู่แถว เราขยาย ออกไปแล้ว มันยังไม่ได้ผล
 เอาเท่าที่เขต เก่าเท่านั้น ก็ไม่เห็น น่าอัศจรรย์ อะไร เลย การ ที่
 ขยายอะไรออกบ้างกิน ที่ดินบุคคล ก็ไม่มีเท่าไร ท่านรัฐมนตรี บอก
 ว่าเกี่ยวกับการบำรุงและในการจัดการอื่น ๆ ในส่วนบ้านนั้นหลาย
 แห่งเหลือเกินที่อยู่ในเขต เทศบาล นอกจาก ท่านไม่พูดถึง เท่านั้น
 ภายนอก เขต ท่านไม่พูด ท่านจะ กรุณา เอาเขตเก่า ชาวเจ้าก็
 จะยินดีมาก แต่ว่าไม่กรุณา ก็ไม่มีทางที่จะสู้ ได้ เพราะเหตุว่ามี ๒ คน
 เท่านั้น

น.ค. หลวงข้าราชการสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวไว้ คือว่าท่านสมาชิกผู้นั้นอาจจะเข้าใจผิด กรรมการที่กระทรวงส่งไปไม่ได้ มีได้ มีเสียอะไร กระทรวงส่งไปก็เพื่อพิจารณาตามข้อเสนองานของกรรมการผู้สมาชิกว่าสมควรจะขยายอย่างไรหรือไม่ ภายหลังที่คณะกรรมการส่งไปได้ ให้ ไป เค้น ตรวจสอบ แล้ว ก็มีความเห็นชอบด้วยตามความเห็น ของกรรมการผู้สมาชิก ก็มิได้อยู่ที่ข้อหนึ่งข้อสองใจอยู่ที่ข้อในเรื่องการเปลี่ยน สภาพพระนคร และ นครบุรีเป็นเทศบาล สำหรับกรุงเทพ ฯ กับทางเชียงใหม่ไม่เหมือนกัน ในกรุงเทพ ฯ มีท่านทั้งหลายที่จะพิจารณา และในเวลานี้ก็ได้ พิจารณา อยู่แล้ว เพราะฉะนั้น มีหน้าที่จะได้ พิจารณาเปลี่ยนเป็นเทศบาลนคร และมีกิจการ มากหลาย เช่น ในเรื่องการไฟฟ้าหลวง ในเรื่องการ ประปา ในเรื่องการสาธารณสุข ต่าง ๆ เหล่านี้ มีปัญหาเป็นอันมาก และมีเงินอย่างมากมาย เทศบาลกรุงเทพ ฯ อาจจะทำได้ เมื่อเรา ได้ตกลงกันเรียบร้อยแล้ว ก็มีการโอนคน การอะไร ซึ่ง เป็นปัญหาใหญ่ก็จะต้องพิจารณาคือไป และสำหรับที่เชียงใหม่ได้ พร้อมอยู่ แล้ว และข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วว่า ใน เบื้องต้น ที่ได้ จัดตั้งเทศบาลนั้น กระทรวงมหาดไทย ไม่มีนโยบาย อย่างใดเลย ในการ ที่จะไปทำ ความ เคื้อคร้อ โดยไม่จำเป็น ก็เห็นว่าเป็นนโยบายอันถูกต้องที่จะกระทำต่อไป ในการที่จะกำหนดการเป็นต้นว่าในเรื่องการภาษีอากรอย่างใดหรือ

ไม่ สำหรับในชั้นนี้ไม่มีอะไรที่จะเป็นการนำกะทบกระเทือน ส่วนใน การที่จะให้คงเขตต์เท่านั้นก็รู้ สักว่าโต พิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว ยัง ความเห็นยืนยันว่าควรจะขยายออกไป เพื่อที่จะได้เทศบาดนคร ที่ดี ส่วนราษฎรอีก ๕๖ หลังคาเรือนซึ่งอาจจะม้ท่านผู้แทน ๆ พระพิณิจ ๆ อยู่ใน เขตคั่นหรือไม่ว่าพเจ้าก็ไม่ทราบ เมื่อจะต้องเสียภาระชั้นบ้าง ตามสมควร ประโยชน์ที่ได้เปลี่ยนก็ว่าจะได้รับการบำรุงจากเทศบาด ยังชน ก็หวังได้ว่าคงจะให้พระราชบัญญัติผ่านไประหว่างความเร่งร้อน ของสภาฯ เองในการที่จะให้ประกาศให้เร็ว ๆ มาก ๆ กับที่รัฐ- ชาติได้เสนอมานี้แล้วแต่เชียงใหม่ได้พร้อมอยู่แล้ว ก็ขอให้สภาฯ ได้ ไปครั้นบัดนี้

นายเนย สุจิมา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี ก็กล่าวว่า ข้าพเจ้าเองเป็นผู้แทนราษฎร แต่ยังไม่เคยเห็นภูมิประเทศของเชียงใหม่ แต่โดยอาศัยที่ผู้แทนเชียงใหม่ได้คัดค้านต่อรัฐบาลว่าไม่ควร ขยายเขตต์ โดยเหตุฉะฉานในฐานะที่เป็นสมาชิกประเภทเดียวกันจึง เห็นต้องช่วยในการที่ไม่ให้ขยายเขตต์ ในฐานะของเทศบาดนั้นมีอยู่ ๓ อย่าง คือ เทศบาดตำบล เทศบาดเมือง เทศบาดนคร ลักษณะของ เทศบาด ๓ อย่างนี้ย่อมมีคุณค่าต่างกันที่สุด เทศบาดตำบลก็ย่อมมี ภาระน้อย เทศบาดเมืองก็มากกว่าเทศบาดตำบล แต่ก็เทศบาดนครก็ ย่อมมากกว่าเทศบาดเมืองขึ้นไปอีก โดยเฉพาะในชั้นนี้รัฐบาลควร

จะออกพระราชกฤษฎีกาเป็นเทศบาลเมือง ยกฐานะของท้องถิ่น เชียง-
 ใหม่เป็นเทศบาลเมืองไม่ดีกว่าที่จะออกเป็นพระราชบัญญัติยกฐานะขึ้น
 เป็นเทศบาลนครหรือ เพราะว่าการที่เทศบาลนครนั้น ราษฎรจะต้องรับ
 ภาระในทางภาษีอากรมากขึ้น เทศบาลนครนั้นจะต้องทำอย่างไร
 เรื่องเป็นอย่างนั้นข้าพเจ้าเองก็ได้เรียนต่อที่ประชุมนี้แล้วว่าไม่เคยเห็น
 ท้องถิ่นของเชียงใหม่เลย แต่ว่าอาศัยเหตุที่ผู้แทนฯ เชียงใหม่ได้คัดค้าน
 ในการ ขยายเขตฯ ไป และเป็นสิ่ง ที่ขงใจของผู้แทนฯ เชียงใหม่
 ราษฎรเราจะต้องรับภาระในการเสียภาษีอากร ตามพระราช บัญญัติ
 เทศบาลเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงขอวินิจฉัยด้วยอีกเคียงหนึ่ง
 แทนผู้แทนราษฎรเชียงใหม่ว่าขอรัฐบาลได้ กรุณาประกาศใช้พระราช
 บัญญัติ ยกฐานะ ท้องถิ่นของ เทศบาลเชียงใหม่ภายในกรอบของสุขา-
 ภิบาลนั้นเทอญ

ขุน ชำนาญภาษา ผู้แทน ราษฎร จังหวัด นครราชสีมา กล่าวว่
 ข้าพเจ้าประหลาดใจนักหนา ที่ท่านสมาชิก ผู้แทนราษฎร จังหวัด เชียง-
 ใหม่ไม่ยอม ขยายเขตฯ เทศบาลของตัวให้ ไต่ชน แท้จริงพระราช
 บัญญัติควบคุมการเทศบาลนั้น เพื่อให้ได้สิทธิกับประชาชน แต่ท่าน
 ทั้งสองกล่าวว่าจะต้องเสียภาษีอากรเพิ่มขึ้น ขอนข้าพเจ้าสงสัย เพราะ
 ว่าฐานะของเทศบาลนั้นมันผูกพันกับใช้สุขาภิบาล เพราะว่ามีสถานคร
 เมื่อก่อนการที่จะเก็บภาษีอากรชนิดใดก็ต้องเก็บโดยสภาพงมติก่อน

เมื่อได้ขยายเขตต์ออกไป ราษฎรในท้องถิ่นก็ควรรับเลือกเป็นสมาชิก
สภานครขึ้น เมื่อสมาชิกสภานครไม่ลงความเห็นให้เก็บเงินเทศบาลนั้น
จะเก็บมาได้แค่ไหนเก็บได้อย่างไร จึงข้าพเจ้าเห็นว่าซึ่งท่านสมาชิก
ทั้งสอง กับ สมาชิก อื่นคนที่ สนิบสนุน นั้นไม่เห็น ด้วย ข้าพเจ้าเห็น
ด้วยกับสมาชิกหนองคาย ซึ่งกล่าวนี้เป็นความจริง ควรที่สุดที่ท่าน
จะรับหลักการเรื่องนี้ เพราะได้ เป็นคุณเป็นประโยชน์ ซึ่งจะเป็นผู้นำ
จังหวัดของข้าพเจ้าเสียอีกไม่สามารภคือไม่สมบูรณ์ะ ที่จริงข้าพเจ้า
อยากจะประกาศเป็นเทศบาลนคร เพราะว่าภาษีอากรเราปรับปรุงเอา
ได้จะได้ ใช้จ่ายในท้องถิ่นของเราเอง ข้าพเจ้าสงสัยหนักหนาว่าท่าน
ทำไมจึงกลัวไปได้ เพราะว่าอำนาจอยู่กับ สมาชิกสภาเรา เราเลือก
สมาชิกสภาที่คิด เขาก็ต้องรู้ ดีกว่าจะเก็บอะไรกัน ไม่ใช่รัฐบาล
นี้จะไปบังคับให้เสียทั้งหมด ไม่ได้ นอกจากสภาจังหวัดนำเสนอเข้า
มา จึงข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีความจำเป็นเลยที่จะไม่รับหลักการ ข้าพ
เจ้าเห็นว่าควร จะรับหลักการเสียดีกว่า

พระพิณจนาการ ผู้แทนราษฎร จังหวัด เชียงใหม่ กล่าวว่
บางที่ข้าพเจ้าจะทำความเข้าใจ ข้าพเจ้าไม่ได้บอกเลยว่าจะให้รับหรือ
ไม่ควรรับหลักการ ข้าพเจ้าได้บอกแล้วว่าควรให้รับ แต่ขอให้ใช้
เขตต์สุราษฎร์ธานีเป็นเดิมไปก่อน และบางทีจะทำให้คนอื่นเข้าใจไปว่า
ข้าพเจ้ามีความได้เสียถึงประโยชน์ส่วนตัว เพราะฉะนั้นขอขง

ค่ำสภาน้ำทิพย์ว่า ข้าพเจ้าอยู่ในเขตต์สุขาภิบาลอยู่แล้ว และ
 ได้เสียภาษีให้แก่รัฐบาลอยู่แล้ว ข้าพเจ้าไม่ได้คิดถึงประโยชน์
 ส่วนตัวของข้าพเจ้าเลย ข้าพเจ้าคิดถึงประโยชน์ ของรัฐบาลประชา-
 จิปไตยนี้ คือว่าเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ ก็จะมีอธิบายกันมากก็เจ็บอกเจ็บใจ
 เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ นี้เอง ท่านก็ขยายเขตต์ออกไปแล้ว ราษฎรก็ยังไม่
 มีโอกาสจะได้ไม่มีกำลังที่จะเสียแล้ว ในเวลานั้นเราจะขยายเขตต์ออกไป
 ข้อข้องใจใหญ่ที่สุด เมื่อข้าพเจ้าเคารพหม่อมถนัดนิมในตักขิประชา-
 จิปไตยก็ไม่อยากจะให้คนเขานินทาว่าถนัดว่าดีทั้นแหละไปทำความ
 เค็ดคร้อนให้แก่เขา ก็เมื่อขยายเขตต์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ นี้เองแหละ
 เวลานั้นขยายออกไปอีก ๒ กิโลเมตร คือ ๕๐ เส้น ท่านรัฐมนตรีบอก
 ว่าเล็กน้อย ค่าที่ใช้หนักก็แล้วแต่ แต่ข้าพเจ้าบอกอย่างมากก็เพียง ๕๐
 เส้นนี้เราและเป็นคนที่ยากจน ข้าพเจ้าบอกได้ว่าได้รับความเค็ดคร้อนเป็น
 อย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นขอให้คิดดูเถิดว่าเราจะเอาสิทธิของบิสดมรรค
 ข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่งมีสิทธิพลไปใช้ต่าง ๆ หรือ จะเอาอำนาจให้
 ประชาชน คืออำนาจอธิปไตยนี้เป็นของปวงชนดังปรากฏอยู่ในรัฐ-
 ธรรมนูญ จะเด็ดอกเขาอย่างหนึ่งอย่างใดก็แล้วแต่

รุณพิเคราะห์คดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี กล่าวอ้าง ในบัญญัติ
 ร่างพระราชบัญญัติ เทศบาล จังหวัด เชียงใหม่ ก็ไม่มี ข้อใจ อะไร
 หนักหนา มีอยู่เฉพาะของผู้แทนจังหวัดเชียงใหม่ ว่ารัฐบาลขยาย

เขตต์ กว้างขวางกว่าแต่เดิม พดเมืองที่ขยายเขตต์ นนมความทุกข รั้น
 มาก คือว่าความยากจนของพดเมือง แต่เท่าที่เขตต์ตั้งจากมาได้ขยาย
 ได้ ตั้งแต่เดิมหนพจะเก็บภาษีอากรได้สะดวก ถ้าเมื่อผู้แทน ๑ เชียง
 ใหม่ผู้ที่อยู่ใกล้ ซักกับพดเมืองได้ รั เห็นเหตุผลมาอย่างนั้น ทนคณะรัฐ-
 ชาติได้ ตั้งกรรมการ ไปพิจารณา ว่าสมควรจะขยายเขตต์ ๒ ปัญหา
 หนึ่งคนเขาแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้ารัฐจะกรุณาให้เป็นศูนย์กลางว่า
 อย่างไรเราจะทำความ คุ้มครอง บ้องกันให้แก่ราษฎร พดเมืองผู้ที่ยาก
 จนคนคนให้ อยู่ในระดับอันตั้งมาก่อน เพื่อให้เขารู้หนทางทำมาหา
 เลี้ยงชีพ ว่าเทศาณนครของเรา เสียภาษีอากร อย่างไร เขาอาจจะ
 ขยาย แต่เขาไม่รู้จักรทำมาหาเลี้ยงชีพหนักดี ตั้งอยู่ในหน้าที่ของ
 ท่านผู้แทน ๑ เชียงใหม่ที่จะต้องชี้แจงในนั้น ปัญหาเพียงเล็กน้อยถ้าหาก
 ว่าจะรับหลักการไปทีเดียว ท่านทั้ง ๒ นี้อาจจะเสียใจ และพดเมืองที่ว่า
 ศวจนที่ขยายเขตต์ออกไป ๒ กิโลเมตร ก็อาจจะเสียใจเหมือนกัน เพราะ
 ไม่มีอะไรที่จะชดเชยภาษีให้แก่รัฐบาล ควรจะตกลงได้ว่าเราจะคิด
 ๒ ทาง คือในรัฐก็ควรกระเก็บเขตต์เข้ามาอีกหน่อยในที่เจริญ ๆ ท่าน
 ผู้แทน ๑ เชียงใหม่ก็เห็นจะไม่ขัดข้อง ข้าพเจ้าก็เห็นควร ขอให้รัฐบาล
 แถลงดูว่ากระเก็บเข้ามาจะได้หรือไม่ เพราะผู้แทนใครของกัตคานอยู่
 เช่นนี้ ข้าพเจ้าก็ไม่เคยเห็นสภาพเมืองเชียงใหม่ แต่ทราบว่ามีเมือง
 เบนเมืองที่เจริญ เบนเมืองหลวงที่ ๒ ข้าพเจ้านนคงเห็นแต่แผนที่

เท่านั้นเอง เพราะเหตุฉะนั้นข้าพเจ้าขอให้รัฐบาลตอบว่าจะทำความตกลงกันได้หรือไม่

น.ต. หลวงข้าราชการสวัสดิ์ ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า ข้าพเจ้าได้แถลงแล้วในเรื่องที่จะขยายเขตดินเป็นความประสงค์ของทางกรมการสุขาภิบาล ซึ่งในกรมการสุขาภิบาล นั้นก็ หาได้ ประกอบ ไปด้วย ฉะเพาะข้าราชการ ฝ่ายบริหาร อย่างเดียวไม่ เป็นต้นว่ามีเจ้าราชบุตร เจ้าราชภาคินัย นายวิเศษ เดียมเอ็ดส์ นาย เอ็ม. เอน. เคนดิเกด แดวกูฮอน ซึ่ง หมายความว่าราชบุตร มีเหมือนกันในท้องถิ่นนั้นเอง ได้ มีความเห็น อยู่แต่ใน การที่จะขยายเขต เพราะฉะนั้น ก็ไม่ใช่เป็นความประสงค์ของทาง กระทรวง นอกจากทางกระทรวงได้ พิจารณาข้อเสนอนของสุขาภิบาล เชียงใหม่เห็นสมควรว่าจะขยายเขต ออกไปหรือไม่ และเพื่อที่จะให้ การพิจารณาได้ เป็นไปโดยดี ก็ได้ ตั้งกรรมการคณะหนึ่งออกไปที่ เชียงใหม่ แล้วพิจารณาปรึกษากัน ผลที่สุด ที่ประชุมได้ ตกลงถึง ๒ ครั้งว่าเห็นสมควรจะขยายเขต ออกไป ความจริงในเรื่องนี้ก็จะ เป็นการเพียงเล็กน้อยที่เราขยายเขตเล็กน้อยนี้ทำให้ราษฎรอีก ๕๖ หนึ่งคาเรือน ต้องมารับภาระเพิ่มขึ้น แต่ก็มอຍว่าในการที่ เราจะจัด เทศบาลนครเชียงใหม่เท่าที่กรรมการเห็นสมควรว่า สมควรจะขยายเขต ในตอนต้นทีเดียว ในการที่ขยายเขตนั้นเอง เป็นต้นว่าใน

เรื่องโรงฆ่าสัตว์ ป่าช้า และที่เผาศพอย่างอื่นเป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถ้า
 รายได้มาเพิ่มพูนแก่เทศบาลนั่นเอง ส่วนในปัญหาพระราชกรณียกิจ
 เรือนนี้ ไม่ใช่ว่ารัฐบาลจะไม่คำนึงเสียเลย แต่ปัญหาที่ว่า เราจะ
 มองประโยชน์สำหรับส่วนน้อยหรือส่วนใหญ่ ข้าพเจ้าได้ แถลงแล้ว
 ว่าไม่ได้ เป็นนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ในขณะที่เริ่มเทศบาล
 การเก็บภาษีอะไร ทำให้ราษฎรเดือดร้อนโดยไม่มี ความจำเป็น
 นโยบายมีอยู่ว่าจะจัดตั้งเทศบาลขึ้น แล้วให้เทศบาล ทำกิจการ เป็น
 คุณประโยชน์แก่ราษฎร แล้วต่อไปเป็นหน้าที่ของเทศบาลนั้นในการ
 ที่จะพิจารณาว่าสมควรจะจัดให้ แก่สภาโดยให้เก็บรายได้ ประเภทใด
 เพื่อบำรุงท้องถิ่นของตนให้ดีขึ้น เท่าที่ได้พิจารณาอยู่ กระทรวง
 ก็เห็น ว่าเพื่อ ประโยชน์ แก่ส่วนใหญ่ แล้วเราควร จะขยายเขตต์ ออกไป
 และประโยชน์ ก็ย่อมได้ แก่เทศบาลนครเชียงใหม่ตนเอง ในการ ดำ-
 เนินการอื่น ๆ ปัญหาอีกมีว่า ถ้าเราจะขยายเขตต์ แต่เพียงเท่านั้น ราษฎร
 ซึ่งไม่ได้อยู่ในเขตต์ อาจจะร้องในทาง ครวงกันข้ามก็ได้ คือเขาสม-
 ควรจะอยู่ในเขตต์ ที่ควรบำรุง ก็ไม่ได้ รับการบำรุง โดยที่รัฐบาลทำ
 การโดยไม่รอบคอบ ราษฎรที่ไม่อยู่ในเขตต์เทศบาล ราษฎรก็อาจ
 จะทำอะไรต่ออะไรได้ ซึ่งเทศบาลไม่มีอำนาจในการ ที่จะไปบังคับ
 บัญชา เป็นต้นว่าในการที่จะเลี้ยงเบ็ดไก่สุกร หรือ ทำความอื่นใด ที่จะ
 นำความว่าความให้แก่เทศบาลที่จะบริหารไปไม่ได้ กระทรวงมหาดไทย

เห็นว่า ความประสงค์ ของเทศบาล เชียงใหม่ เองในการ ที่จะขยายเขตต์ ซึ่งราษฎร ซึ่งเป็นส่วนน้อยร้องมากได้ ขอให้สภาฯ พิจารณาว่าสมควรจะตั้งในประโยชน์ส่วนใหญ่ หรือ จะตั้งในประโยชน์ส่วนน้อยก็แล้วแต่ แต่ข้าพเจ้า ขอย้ำ อีกครั้งหนึ่งว่า เรื่องนี้ได้ พิจารณาโดยรอบคอบ และได้ พิจารณา เป็น ๒ ครั้ง และ กระทรวงมหาดก็ได้ พิจารณาโดยตลอด ก็เห็นว่าควรจะได้ขยายออกไป

ขุนอินทรภักดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ กล่าวว่ามีปัญหาในเรื่องการจัดตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่ ไม่มีผู้ใดคัดค้านในญัตติที่ว่าไม่ควรตั้งแต่ประการใด ส่วนท่านผู้แทน นครเชียงใหม่ที่ ต้องคนได้ คำนึงมา ก็ขอความกรุณาในเรื่องว่า การขยายเขตต์เทศบาลมากออกไปก่อการลำบากเดิมนั้น ราษฎรจะได้รับความเดือดร้อน เพราะเหตุว่าเท่าที่เป็นอยู่แล้ว เมื่อครั้ง เป็นตุลาการราษฎรเหล่านั้นบางหมู่บางเหล่าก็ยังมิได้รับความยุติธรรมพอ แต่กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม ในเรื่องคิดว่าจะขยายเพียงใดนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าไม่อยู่ในหลักการ หลักการส่วนใหญ่ มีอยู่ว่าเราจะตั้งเทศบาลนครเชียงใหม่หรือไม่เท่านั้น เพราะฉะนั้นหลักการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติได้ แต่ว่าจะรับหลักการแห่งพระราชบัญญัติหรือไม่ ขอเสนอให้ลงมติเสียที

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาฯ กล่าวว่ามีใครเห็นว่าควรจะมี หักการแห่ง
ร่างพระราชบัญญัตินี้ ไปรคยกมืออื่น

มีสมาชิกยกมือพร้อมเพรียงกัน

ประธานสภาฯ กล่าวว่าเป็นอันว่าที่ประชุมมีมติให้
ร่างพระราชบัญญัตินี้ แปรญัตติภายในวันนี้ ตั้งกรรมาธิการชุดที่ ๓

พระพิณิจนากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่ามี
๒ วัน

นายมีง เดชาติเรณู หดวงศ์ประกาศ รับรอง

ประธานสภาฯ กล่าวว่ามีมติตั้งกรรมาธิการชุดที่ ๓ แปรญัตติ

๒ วัน

พระพิณิจนากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่ามี
เจ้าขอเสนอให้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญ

นายพัก ณสงขลา นายมงคล รัตนวิจิตร รับรอง

ประธานสภาฯ กล่าวว่ามีมติตั้งกรรมาธิการวิสามัญ เขาก็คน

พระพิณิจนากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่ามี
๕ คน

ประธานสภาฯ กล่าวว่ามีมติตั้งกรรมาธิการวิสามัญ ผู้ใดจะ
คัดค้านหรือไม่ มีผู้เสนอให้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญมีจำนวน ๕ คน
ไม่มีผู้ใดคัดค้านเป็นอันว่าอนุมัติ

พระพิณิจนากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวหา ข้าพเจ้าขอเดชะหม่อมเจ้าสถิต ฯ

นายมงคล รัตนวิจิตร นายพัก ณตั้งชลา รับรอง

น.ต. หลวงข้าราชการอัสดี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวหา รัฐบาลขอเดชะเจ้าคุณสุนทร ฯ กับพระพิศาด ฯ ๒ นาย

นายเนย สุจีมา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าวหา ข้าพเจ้าขอเดชะหลวงศรีประกาศ กับพระพิณิจนากร ผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่

ขุนศรีการพิจิตร ร.ต. ตอน วงษ์โต รับรอง

ประธานสภา ฯ กล่าวหา เป็น ๕ คน ครบแล้ว

เลขาธิการสภา ฯ อ่าน ๑. ม.จ.สถิต ฯ ๒. พระยาสุนทร ฯ

๓. พระพิศาด ฯ ๔. พระพิณิจ ฯ ๕. หลวงศรีประกาศ

ประธานสภา ฯ กล่าวหา ไม่มีผู้ใดเสนอผู้ใดอีก จะถือว่าผู้มีนามเหล่านี้เป็นกรรมาธิการวิสามัญ แปรญัตติภายใน ๑๖ วัน ไม่มีผู้ใดขอแก้ไขจะถือว่าที่ประชุมอนุมัติ ร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๗

น.ต. หลวงข้าราชการอัสดี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกล่าวหา รัฐบาลขอเดชะร่างพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลเพื่อให้สภา ฯ ลงมติรับหลักการ หลักการแห่ง

ร่างพระราชบัญญัติ^{๕๕๕}ว่า ๑. จัดให้มีการทำสำมะโนครัวที่แน่นอน
 ขึ้นในเขตเทศบาลทุกแห่ง ๒. จัดให้มีการทะเบียนคนเกิดคนตาย คน
 ย้ายที่อยู่ในเขตเทศบาล^{๕๕๖} เพื่อแก้ ไขสำมะโนครัว ให้ถูกต้องเสมอไป
 หมดผลในการที่ออกพระราชบัญญัติ^{๕๕๗}นี้ โดยเหตุที่สถิติในเรื่องสำมะโน
 ครัว^{๕๕๘}นั้นยอมเกี่ยวกับปัญหาในการที่จะวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ในการปรับ
 ประกัน ไขการทำงานให้ดีขึ้น เพราะฉะนั้นเมื่อเห็นว่าเราได้จัดตั้งเทศบาล
 ขึ้นแล้ว หน้าที่ในการที่จะช่วยเหลือนการสถิติพยากรณ์^{๕๕๙} ขึ้นได้^{๕๖๐}นั้นก็เป็น
 ส่วนหนึ่ง และเป็นงานโดยตรงของเทศบาล^{๕๖๑} ซึ่งจะมอบหมายไปได้
 และได้พิจารณาแล้ว^{๕๖๒}ว่าไม่เป็นการทำให้ยุ่งยาก หรือหมดเปลืองมาก
 เกินไปประการใด เพราะฉะนั้นจึงได้เสนอพระราชบัญญัติ^{๕๖๓}นี้ขึ้นมาด้วย
 ความมุ่งหมายดังกล่าวแล้ว

หลวงนรินทร์ ประจักษ์โรช ผู้แทนราษฎร จังหวัด จันทบุรี
 กล่าวไว้ว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติ^{๕๖๔}นี้เป็นพระราชบัญญัติที่สำ
 คัญ และตามที่รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ^{๕๖๕}การทะเบียนราษฎร
 ในเขตเทศบาล^{๕๖๖}นั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าพระราชบัญญัติ^{๕๖๗}นี้เป็นประ
 โยชน์ในการสถิติพยากรณ์^{๕๖๘}ชีพมาก และงานด้านารณัฐกิจ งาน
 ปกครองก็ดี ต้องอาศัยการสถิติพยากรณ์^{๕๖๙}ชีพ ประเทศบ้านเมืองที่
 เจริญได้ ก็ต้องอาศัยสถิติพยากรณ์^{๕๗๐}ชีพ แต่ข้าพเจ้ายังสงสัยว่าผู้
 จะเป็นนายทะเบียนสถิติ^{๕๗๑}นั้น รัฐบาลได้อบรมแล้วหรือยัง เพราะการจก
 ทะเบียนเป็นของสำคัญมาก ถ้าหากว่าสถิติที่ท่านผลิตพลาดไปแต่ระรา

จะดำงากคือภายหลังผู้ที่จะเป็นนายทะเบียนสถิตินั้น ตามหลักจะต้องมี

๑. ต้องรู้ว่าอัตราตายอันเกิดแก่โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ นั้น ประการหนึ่ง
๒. การเป็นโรคต่าง ๆ ของราษฎรประการหนึ่ง
๓. อัตราเกิดตาย
๔. อัตราเป็นของสำคัญมาก
๕. ตั้งแต่บัดนี้ผู้ที่จะเป็นนายทะเบียน จะต้องรู้
๖. อัตราหย่าร้างและการแต่งงานเหล่านั้นเป็นต้น เพราะฉะนั้น

ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าออกพระราชบัญญัติไปแล้วถ้าไม่ได้ นายทะเบียนที่คิดแล้วจะเป็นการดำงาก เป็นการคาดคะเนผิดอันต่อดีพิพยากรณ์ซึ่งพินิจเป็นต้นว่ามีผู้มาแจ้งความว่าคนตาย ประเดียนนายทะเบียนก็ลงจำเป็นไว้รอนเย็นหรือแก่กายเป็นต้น จะทำให้สถิติคาดคะเนจากความเป็นจริง ฉะนั้นขอฝากความเห็นแก่สภาฯ นี้

น.ค. หดวงษ์ ข้าราชการสวัสดิการ ร.พ. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวไว้ว่า คือหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ มีอยู่ว่า เราต้องการสถิติสำมะโนครัวเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นสถิติพยากรณ์ในทางอื่น ๆ เป็นต้นว่าทางสาธารณสุข หรืออื่นใดมันก็เป็นแต่เพียงส่วนประกอบ ซึ่งไม่ใช่ส่วนประสมอันเป็นสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วปัญหาที่ไม่ยุ่งยากมากมาย แต่ทว่าในการที่จะต้องมีปัญหาดำหรับนายทะเบียนนั้น กระทรวงมหาดไทยก็ได้พิจารณาอยู่แล้ว คงได้ปรากฏอยู่ในร่างมาตรา ๒ ว่า ให้ใช้พระราชบัญญัติเมื่อพ้นกำหนด ๖ เดือนหลังจากได้ยกฐานะขึ้นเป็นท้องถิ่นเทศบาล และในเรื่องนี้ของแบบหน้าทของกระทรวงมหาดไทยอยู่เองที่จะ

ได้ มีคำแนะนำในการที่จะได้จัดแบบฟอร์ม ต่าง ๆ ออก ส่งไปให้นาย
ทะเบียนท้องถิ่นนั้น ๆ เพราะฉะนั้นก็ไม่มีปัญหาอะไรที่จะเป็นที่น่าวิตก

ขุนวรดิษฐ์ครุฑเวทย์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย กล่าวว่
เท่าที่ท่านรัฐมนตรีได้แถลงว่าไม่น่าวิตกนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นเรื่องที่
น่าวิตก คือตัวอย่างที่เราจะต้องดูกิจการอันนี้ เดิมก่อนว่าเป็นกิจการ
สำหรับอะไร คือเป็นกิจการส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง หรือกิจการที่
รัฐบาลจัดทำหรือเทศบาลจัดทำ ถ้าหากว่าเราออกกฎหมายนี้ไปแล้ว
กฎหมายนั้นก็บังคับให้ราษฎร ซึ่งอยู่ในเทศบาลนั้นมีหน้าที่ คือว่ามี
หน้าที่ที่จะต้องจดทะเบียนมีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งความในเมื่อโยกย้ายเช่น
เป็นต้น การที่กฎหมายออกไปบังคับให้คนในท้องถิ่นนั้น แต่มีได้บัง-
คับคนทั่วประเทศนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าเราทำหน้าที่ให้เขาไม่เพียงกัน คือ
ว่าฝ่ายหนึ่งบัญญัติให้ มีหน้าที่ อีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ มีหน้าที่อย่างใดเลย
นี้เรียกว่าเขาไม่ได้ ได้รับความเสมอภาคแก่กัน จริงอยู่ถ้าหากว่าการที่
ไม่ได้ได้รับความเสมอภาคนั้นเกี่ยวแก่การได้เสียของท้องถิ่น คือการได้
เสียในท้องถิ่นในเทศบาลแล้วไม่มีปัญหา เช่นกับว่าท้องถิ่นเทศบาลใด
ราษฎรต้องเสียภาษีอากรเพิ่มขึ้นก็ดี หรือได้ใช้สิทธิในที่ใด ๆ ก็ดี
แต่ที่อื่นไม่ได้เสียด้วย ไม่ได้ สิทธิด้วยนั้นไม่เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับ
ข้าพเจ้ากราบเรียนนี้ ที่ข้าพเจ้ากราบเรียนนี้ คือที่บัญญัติแล้วไม่ได้
ได้รับความเสมอภาคซึ่งกันและกัน อีกประการหนึ่ง เมื่อเราบัญญัติกฎ-
หมายออกไปแล้วเช่นนั้นการใช้จ่ายก็จะต้องมีเงินในท้องถิ่นนั้น แห่ง

เทศาภิบาลนั้น การที่จะเอาเงินของประเทศมาใช้จ่ายให้ เป็นไปตาม
 กฎหมายก็ไม่ชอบ เพราะเหตุว่ากิจการในกฎหมายนี้ ไม่ได้เป็นการ
 บำรุงท้องถิ่น แต่เป็นการของ รัฐบาลกลาง ซึ่ง จะต้องรู้สึก ท่อ ๆ ไป
 โดยเหตุผลที่กล่าวแล้วนั้น เห็นได้ว่าไม่น่าจะออกกฎหมายนี้ แต่ถ้า
 จะออกกฎหมายแล้วข้าพเจ้าคิดว่าจำเป็นจะต้องออกกฎหมายให้ทั่วถึง
 ประเทศ ก็มีเหตุที่ของประการใดหรือ ที่รัฐบาลไม่ทำคงที่ข้าพเจ้า
 กราบเรียนเมื่อกัน

นายกิมทะ นิรันดพานิช ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าว
 คำพูดที่ตามลำดับที่ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา มีความเห็นพ้องด้วยเป็น
 อย่างยิ่งในการที่จะกล่าวว่าการที่จะได้จัดให้มีการสำรวจทำสำมะโนครัว
 ทั่วไปทุก ๆ เขต ในพระราชอาณาจักร ในการที่รัฐบาลเสนอ พระ
 ราชบัญญัตินั้นขึ้นมา ก็ได้ ชี้แจงแล้วว่าถ้าได้ ใช้กฎหมายนี้แล้ว ก็หมด
 ในการที่จะได้ทราบภาวะของพลเมือง ในการที่จะได้ทราบภาวะของพล
 เมืองอันแน่นอนนั้น ไม่ใช่เฉพาะในเขตเทศบาลเท่านั้น ในเขตอื่น ๆ
 ยังมีจำนวนมากมายมากกว่าเขต เทศบาลอีกตั้งหลายเท่า เพราะฉะนั้น
 ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ จัดให้ มี การ สำมะโน
 สำมะโนครัวให้แน่นอนโดยทั่วไป นอกจากเหตุผลในการที่จะได้ทราบ
 ฐานะของพลเมืองแล้วข้าพเจ้าเห็นว่า ยังเป็นประโยชน์ ในการรักษา
 ความสงบเรียบร้อยของประชาชนอีกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการที่จะกำหนดใน
 เขตเทศบาลว่าให้ ได้ สังกัด ทะเบียนหรือถนัดขงชนเพียงไรนั้น ข้าพ
 เจ้าเห็นว่าเทศบาลก็อาจจะออกเป็นเทศบัญญัติกำหนดลงไปได้ เพราะ

ฉะนั้นกฎหมายที่จะวางไว้เป็นหลักใหญ่ๆ จึงเป็นการสมควรที่จะได้วาง
ลงไว้ให้ ไซ้ทั่วๆ ไป ไม่ใช่เฉพาะในเขตต์เทศ์ขนาดเท่านั้น ด้วยเหตุ
ผลคงทราบเรียนมาแต่ฉนั้น ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าการจะแก้ไขหลักการให้
เป็นไปอย่างอื่น ซึ่งมีไซ้มีวงแคบเท่าที่รัฐบาลเดนมาร์กเพียงเท่านั้น

นายแซ ยูนินท์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเค็ชเชอวรี กล่าวต่อว่า ข้าพเจ้า
เห็นพ้องกับรัฐบาล ที่ว่าจะได้ ไซ้เฉพาะ ในเขตต์เทศ์ขนาดก่อน เท่าที่
สมาชิกผู้หนึ่งได้กล่าวว่าการจะให้ ไซ้ที่เดียวต่อพระราชอาณาจักร
เพื่อให้รู้ ถึงสภาพของพดเมืองว่าเป็นอย่างไรนั้น ในเหตุผลของรัฐบาล
ที่เดนมาร์กได้บอกแต่อย่างนั้น แม้ในประเทศอื่น เช่นสหปาดรัฐอเมริกา
ก็หาได้เริ่มจกระเบียดกระจะกันพร้อมกันไม่ ให้ ไซ้วิธีขยายเขตต์
ออกไปดังที่กล่าวมาแต่เหมือนกัน ด้วยเหตุนี้จึงเห็นว่าการถ้าหากว่าเรา
จะ ไซ้คราวเดียวกันย่อมจะเป็นการยุ่งยาก แต่อาจจะเป็นทางที่จะต้อง
เสียเงินในทางที่จะต้อง ไซ้เจ้าพนักงานที่จะ ไซ้การสำรวจมาก ต้องเสีย
เงินทองมากมาย และยังกว่านั้นการทำเพียงในเขตต์เทศ์ขนาดก่อนนั้น เป็น
การทดลองที่จะเป็นผลดีแก่ราษฎรเพียงไร หรือยุ่งยากแก่ราษฎรเพียง
ไรหรือไม่ ฉนั้นเป็นต้นข้าพเจ้าเห็นว่าการจะ ไซ้ ในเขตต์เทศ์ขนาดก่อน
เพียงเท่านั้นก็แล้ว ยังไม่ควรจะขยายทั่วไป ซึ่งจะเป็นการลำบาก

นายเนย สัจมา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวต่อว่า
ข้าพเจ้าเห็นพ้องด้วย กับท่านสมาชิก ที่เห็นว่าการจะขยาย หลักการใน
การที่จะ ไซ้พระราชบัญญัตินี้ต่อพระราชอาณาจักรสยาม เพราะถ้าไม่

เป็นการทำให้ประชาชนพลเมืองเดือดร้อน อย่างไรเลย มีหลักการ
 ดำเนินอยู่ ๓ อย่างเท่านั้น แจ็งคนเกิด คนตาย เวลาย้ายที่ ต้อง
 บอกนายทะเบียน ความมี ๓ อย่างเท่านั้น ฉะเพาะแจ็งคนเกิด
 คนตายนี้ ก็มีกฎหมายอยู่โดยฉะเพาะแต่อย่าง บุกคดคนใดเกิดต้อง
 แจ็งความคอกำหนด ไม่อย่างนั้นก็มีโทษ ราษฎรที่รับหน้าที่
 อยู่แล้วที่จะต้องกระทำ เพราะฉะนั้นเราออกกฎหมายนี้ไปก็ไม่ใช่
 การเพิ่มภาระให้แก่เขา แต่อย่างโยกย้ายที่อยู่ไหนแหละไม่มีกฎหมาย
 คุ้มครอง เขาจะไปไหนมาไหนก็ได้ ด้วยเหตุผลที่ดีมาซึ่งก็ต้อง
 ได้กล่าวแล้วว่า ควรใช้ ทิว ฮานาจักร ดยาม ที่เดียว เพราะฉะนั้น
 ชาวเจ้าเห็นพ้องด้วยเพื่อจะได้จำนวนคนที่แน่นอนขึ้น

นายสนิท เจริญรัฐ ผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา กล่าว
 หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ ตามเหตุผลที่รัฐบาลบันทึกมาปร
 กฏว่าเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการตรวจ ด้อม ตำมะโนครวั พ.ศ.
 ๒๕๖๐ อยู่ด้วย อันที่จริงในการที่จะบริหารกิจการของเทศบาลให้เป็น
 ไปโดยสวัสดิภาพและได้ผลอย่างจริงจังนั้น ก็เป็นความจำเป็นที่จะต้อง
 ได้ทราบว่ามีราษฎรอยู่อย่างไร เกิดตายอย่างไร ย้ายไปย้ายมาอย่างไร
 จะช่วยราษฎรอย่างไร จะเก็บภาษีอย่างไร ก็จะได้รู้กันลงไปให้แน่
 หมด ฉะนั้นเทศบาลหาอะไรจะทำได้ ให้ถูกถ้วนไม่ ชอนชาวเจ้าก็เห็น
 ใจ แต่เมื่อได้อำนาจนี้ทั้งของรัฐบาลโดยตลอดแล้ว มีข้อที่น่าสงสัยอยู่
 ว่า ถ้าสถานการณ์อันนี้ที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านไปแล้ว ก็ออกกฎ
 หมายนี้ไปแล้ว ก็เหมือนหนึ่งว่า รัฐบาลจะได้ รับรอง การตรวจด้อม

ดำมะโนคริวทั่วประเทศไว้ก่อน โดยรัฐบาลได้บอกว่าจะถือว่าการ
 เหล่านี้เป็นภาระของ และถือว่าสถิตินี้ได้เหล่านี้จะเป็นประโยชน์
 แปลว่าจะได้ มีการรอนานและประกอบตามวิธีสถิติพยากรณ์ สำหรับ
 ข้อความอื่นๆที่ไปเกี่ยวกับสถิติของราษฎรในประเทศสยาม ข้าพเจ้า
 ตั้งดีอยู่เช่นนั้น จึงยังไม่อยู่ในฐานะที่จะลงมติได้ คือถ้าออกพระราช
 บัญญัตินี้ไปแล้ว รัฐบาลจะไปสนใจแต่อย่างเดียวว่าจะต้องรอไปอีกเนิ่นนาน
 จึงจะสำรวจดำมะโนคริวกันทั่วประเทศ เช่นนั้นข้าพเจ้าจึงไม่อยากจะ
 ให้พระราชบัญญัตินี้ได้ผ่านไป ความเป็นห่วงของข้าพเจ้าอยู่ที่ว่าสถิติ
 และการจดทะเบียนราษฎรทั่วประเทศนั้น มีความจำเป็นอย่างใหญ่ซึ่ง
 รัฐบาลก็ยอมรับอยู่แล้ว และมีปัญหาที่ข้าพเจ้าห่วงอย่างยิ่ง คือ
 ปัญหาเรื่องชนต่างด้าว และปัญหาโรคพิษ ซึ่งจะต้องอาศัยสถิติเหล่านี้
 อย่างถ่วงถ่วง ถ้าเรารอเกินไปแล้วจะเป็นการล่าช้าอีกนานปี ขอให้
 รัฐบาลชี้แจงว่าถ้าออกกฎหมายนี้แล้ว รัฐบาลจะร้องขอในการสำรวจ
 ดำมะโนคริว ทั้งประเทศ หรือไม่ ข้าพเจ้า อยากจะให้ ดำรวจในปี
 พ.ศ. ๒๔๗๘ นี้เสียด้วยซ้ำ

น.ค. หอดองจักรงนาฉวดีดี ร.น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 มหาดไทย กล่าวดำ รัฐบาลไม่ได้ มีความมุ่งหมายตั้งท่านสมาชิกผู้
 ปรายหลังนั้นว่าในการที่เสนอบุราชบัญญัติ นั้น ชนมากก็เพื่อที่จะร้องขอ
 การสำรวจดำมะโนคริวทั้งประเทศได้ กระทรวงมหาดไทยได้ตั้งใจและ
 ตั้งให้เตรียมการที่จะสำรวจดำมะโนคริวทั้งประเทศ ก่อนที่การเดออกตั้ง
 สรังหลังจะมา คือภายหลังที่ได้ มีการแบ่งเขตจังหวัดคั่นแน่นอนแล้ว

ก็จะได้มีการสำรวจสำมะโนครัว ทั้งทั้งประเทศ เท่าที่จะทำได้อย่างดีที่สุด และโดยเหตุที่จะให้ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้โดยทั่ว ๆ ไปนั้น เห็นว่ายังไม่เป็นการสมควรในขณะนี้ เพราะเหตุว่าเมื่อเราจะประกาศในเขตต์ที่ไม่มีเทศบาล ก็จำเป็นจะต้องมีเจ้าหน้าที่มาซึ่งต้องนำความซึ่งความหนักหน่วง เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าในเทศบาลเราจะได้อาคารยกฐานะของท้องถิ่น เป็นเทศบาล โดยทั่วไปจนกว่าจะได้ทั่วประเทศในภายหน้า และได้ คำนึงว่าเรื่องนี้เป็นการศึกษาผู้แทนเพื่อร่วมมืออภิปรายแล้ว ความมุ่งหมายของกระทรวงมหาดไทยก็เป็นไปในทำนองที่ท่านสมาชิกผู้นั้น อภิปราย เห็นว่ากิจการนี้ควรจะได้ดำเนินการตามลำดับไป คือเมื่อได้เปลี่ยนฐานะยกท้องถิ่นเป็นเทศบาลแล้ว ก็จะได้มีการใช้พระราชบัญญัตินี้ ดำรงสำมะโนครัว ภายในเขตต์เทศบาลให้เป็นการแน่นอนยิ่งขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วรัฐบาลจึงยังไม่ประสงค์ ที่จะให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นการทั่วไป ซึ่งจะเป็นเรื่องนำมาซึ่งความหนักหน่วง ส่วนความข้องใจของสมาชิกบางท่าน ที่ว่าจะไปทำความข้องใจให้แก่ราษฎรนั้น จะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ราษฎรมากไปนั้น ขอแสดงความว่าเรื่องนี้ก็ได้ใช้ความระมัดระวังอยู่ และเห็นว่าเรื่องนี้เป็นหน้าที่ของท้องถิ่นเหมือนกัน ก็จะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลกลางโดยเฉพาะไม่ได้ คือหมายความว่า จะต้องจัดในเรื่องระเบียบต่าง ๆ เช่น สัตว์พาหนะ และทะเบียนอื่น ๆ ซึ่ง รัฐบาล กลาง ก็

พิจารณาในการอุดหนุนเทศบาลในการที่จะต้องรับภาระเพิ่มขึ้น เป็น
คั้นว่าถ้าจะให้เงินอุดหนุนหรือการแบ่งปันภาษีให้แก่เทศบาลเพื่อจะได้
ดำเนินการบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ส่วนรวม เหตุฉะนั้น
รัฐบาลจึงเห็นว่า พระราชบัญญัตินี้ ควรจะได้ดำเนินการไปโดยเฉพาะ
เขตเทศบาลก่อน แล้วจะได้ขยายไปตามลำดับ ส่วนการสำรวจ
ทั้งประเทศนั้น กระทรวงมหาดไทยได้ตั้งใจจะให้มีการสำรวจก่อนมี
การเลือกตั้งในคราวหน้า

นายแทน วิเศษสมบัติ ผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี กล่าว
พระราชบัญญัติจัดระเบียบราษฎรในเขตเทศบาลนี้ ถ้าที่รัฐบาลเสนอ
มานั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าควรที่จะรับหลักการได้ เพราะเป็นการทดลอง
ถ้าจะทำการขยายเขตให้ทั่วพระราชอาณาจักคงทำนุบำรุงของใจ
นั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าจะเป็นการเปิดช่องเงินมากไป เมื่อเราทำในเขต
เทศบาลทดลองดู เห็นว่าได้ผลดี ภายหลังขยายเขตออกไปอีกก็ได้
ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีปัญหาอย่างไร เพราะฉะนั้นขอเสนอให้ลงมติ

นายทองอยู่ พนมพณัน อนุกรรมการพิทักษ์ รับผิดชอบ

ประธานสภาฯ กล่าวว่ามีผู้ใดเห็นว่าควรที่จะรับหลักการร่างพระ
ราชบัญญัตินี้ โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือเป็นส่วนใหญ่

ประธานสภาฯ กล่าวว่ามีผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือเป็นจำนวนน้อย

ประธานสภาฯ กล่าวว่าเป็นอันจบบัญญัติการแห่งร่างพระราช
บัญญัตินี้ ตั้งกรรมการดำเนินการตามบัญญัติหรือวิสัยบัญญัติ

นายแฉะ ยูนีพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี กล่าวว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้เพียงเล็กน้อย ควรจะส่งกรมการศึกษาดำเนินการต่อไป

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ส่งกรมการศึกษาดำเนินการที่ ๓ ถ้าผู้ใดไม่สมัครก็จะส่งให้กรมการศึกษาดำเนินการที่ ๓

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ส่งกรมการศึกษาดำเนินการที่ ๓ แปรญัตติภายใน ๓ วัน

นายแทน วิเศษสมบัติ ผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี กล่าวว่า ข้าราชการขอเสนอให้แปรญัตติภายใน ๗ วัน

มีมติฉกษัตริย์รับรอง

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ส่งกรมการศึกษาดำเนินการที่ ๓ แปรญัตติภายใน ๗ วัน ไม่มีผู้ใดคัดค้านจะถือว่าที่ประชุมเห็นมติ

ไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ประธานสภาฯ กล่าวว่า เป็นอันส่งกรมการศึกษาดำเนินการที่ ๓ แปรญัตติภายใน ๗ วัน

พักประชุมเวลา ๑๗.๐๕ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา

ประธานสภาฯ มีกิจธุระจึงมอบให้พระยามานฉะราชเสวี รองประธานสภาฯ คนที่ ๓ ดำเนินการประชุมแทนต่อไป

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวอ้าง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๕๑๘ ของนายบุญมา เดวีรัฐศรี ผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย

นายบุญมา เดวีรัฐศรี ผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย กล่าวอ้าง การที่ข้าพเจ้า เสนอญัตติแก้ไข ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๖ ก่อนอื่น ข้าพเจ้าขอเรียนว่า ข้าพเจ้าไม่ใช่พนักงานกฎหมาย แต่การที่ข้าพเจ้ากล้าเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มาต่อสภาฯ นั้น จุดประสงค์ก็เพื่อจะรักษาความยุติธรรม ความเสมอภาคของประชาชน เป็นหลัก และข้าพเจ้ากล่าวนัยนี้ถือว่าราษฎรไม่ได้รับความยุติธรรมจากบทบัญญัติของมาตราจริง และเพื่อให้การกักขังมีขอบเขต เพื่อประกอบการพิจารณาของท่านให้แน่ชัด ข้าพเจ้าจึงขอเวลาอ่านด้วยทให้ฟัง “มาตรา ๕๖ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับได้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี ในกรณีซึ่งมีความผิดหุโทษจะควบคุมผู้ถูกจับได้ ใดเท่าที่เวลาที่จะตามค่าให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น เว้นแต่เจ้าพนักงานจะเห็นว่าถ้าปล่อยไปจะหลบหนี” หมวด ๓ ท่อนวรรค ๒ ว่า “ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับได้เกินกว่า ๕๗ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางที่นำตัวผู้ถูกจับมาคำนวณเข้าในกำหนดเวลา ๕๗ ชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่หมเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะยืดเวลาเกินกว่า ๕๗ ชั่วโมง

ก็ได้เท่าที่จำเป็น แต่มีไม่เกิน ๑๕ วัน” อรรถ ๓ ว่า “ถ้าเกิน
ความจำเป็นที่จะ ต้องควบคุมผู้ถูก จับไว้เกิน กว่ากำหนด เวลา ในอรรถ
ก่อน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น ให้ส่งผู้ต้องหา มาศาล ให้พนักงาน
อัยการ หรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อ ศาล ขอหมายจับผู้ต้องหา
นั้นไว้” อรรถ ๕ “ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำความผิดไว้

โทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้ง
จำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขัง โทษเดียวมีกำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน”

อรรถ ๕ “ในคดีอย่างอื่นศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งคิด ๆ กันได้
แต่คราวหนึ่งต้องไม่เกิน ๑๕ วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน ๓ เดือน
เป็นอย่างช้า” และอรรถที่ ๖ ว่า “ในกรณีที่กำหนดการ สั่งขัง

หมดไป ให้ศาลออกหมายปล่อยผู้ต้องหา เว้นแต่พนักงานอัยการได้
ฟ้องผู้ต้องหา หรือพนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนได้ขอให้ขัง
ต่อไปอีก” เมื่อได้ฟังและพิเคราะห์ดูตามมาตรา ๘๗ ตั้งแต่วรรค ๑ ถึง

วรรค ๕ แล้ว ท่านผู้แทนและประชาชนทั้งประเทศจะไม่วางใจว่า
กฎหมายบทนี้เป็นหลักความยุติธรรมของประชาชนจริง แต่ถ้าท่านได้
พิจารณาอรรถ ๖ ซึ่งเป็นอรรถสุดท้ายแล้ว ท่านคงรับรองว่ากฎหมาย
มาตรานี้ตั้งไว้เพื่อกีดหน้าประชาชน ตอนต้นก็ ตอนปลายร้าย มีอย่าง
ที่ไหนเจ้าพนักงานก็ขัง ผู้ต้องหา มาได้ ๓ เดือนเต็ม ๆ แล้ว ยังหา
พยานหลักฐานมายืนยันไม่ได้ว่าเขาทำผิดอะไร และทั้งกลับไม่ฟ้อง
ศาล แล้ว ยังจะขอขัง เรือขังไปโดยไม่มี กำหนด เป็นการกีดหน้า

ราษฎรเด่น คล้ายกับบ้านเมืองไม่มีชื่อแม่เช่นกัน เราจะทำอย่างไร เราทราบแต่ວ່າผู้ต้องหาเป็นแค่เพียงผู้ถูกสงสัย ไม่ใช่จำเลย ถ้าเจ้าพนักงานเห็นว่าเขามีความผิดก็ควรฟ้องเสีย ราษฎรเราเป็นผู้รักชาติ เคารพกฎหมายเราหาไม่มีความเสียใจแม่แต่หนึ่งยี่ไม่ เมื่อจับเขามาแล้ว รอเจ้าพนักงานอย่าโอ้อ้อ ควรรีบหาหลักฐาน ถ้าไม่มีหลักฐานก็ควรปล่อยเขาไป การที่รอซึ่งคนได้นาน ๆ โดยเขาไม่มีความผิดนั้น ย่อม นำความเสียหายมาสู่เขาและครอบครัวของเขา และทั้งเป็นการเสียหายแก่ประเทศชาติด้วย ความที่ข้าพเจ้าเรียนมาขอท่านสมาชิกจงคำวิ กิจคว่าจะควรประการใด อนึ่ง การเสนอนุญัตินี้ขอให้ท่านจงเข้าใจว่า ข้าพเจ้าเสนอแต่หลักการ ส่วนข้อความนั้นถ้าเห็นว่ามีสิ่งใดจะเป็น ประโยชน์แก่ประชาชนแล้ว ก็แปรญัตติได้

ร.ค. ถัด รัตนพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง กล่าวว่ ตาม ที่สมาชิกเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ข้าพเจ้าเห็นด้วยในหลักการ ที่ว่าเพื่อให้เจ้าพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเร็วเข้าเพื่อตัดช่องทาง ไม่ให้เจ้าพนักงานทำการกักขังราษฎร โดยไม่มีเหตุผลอันนั้นตามกฎหมาย ลักษณะอาญา มาตรา ๘๘ บรากฎว่า มีหลายอย่างหลายชนิดด้วย กันซึ่งเจ้าพนักงานอาจจะทำการสอบสวนได้ ในขั้นต้นจนถึงกับขอให้ ศาลเป็นผู้ตั้งกำหนดให้ซึ่งได้คือไป เมื่อครบกำหนดที่ศาลออกหมายแล้ว จำเป็นจะต้องให้ศาลออกหมายตั้งปล่อยผู้ต้องหาได้ทันที แต่ในกฎ- หมายนั้นว่า “เว้นแต่เจ้าพนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหา หรือพนักงาน

งานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน ได้ขอให้ส่งต่อไปอีก” อันข้าพ-
 เจ้าเห็นด้วยกับผู้เสนอ เพราะจะเป็นการพิมพ์เพียงคนเดียวสำหรับพนักงาน
 งานอัยการชั้นหนึ่งแล้ว ทนพนักงานอัยการผู้สอบสวนตามธรรมดา
 ภายในชั้นนอกกันบังคับแต่อาเภอหามา อาเภอใดสอบสวนในชั้นต้น เมื่อ
 ค้างไต่ถึงซึ่งครบกำหนดแล้ว อาเภอก็ก็นัดทบทวนจะขอให้ส่งส่งต่อไป
 อีก เช่นข้าพเจ้าไม่เห็นความยุติธรรมเลย ฉะนั้นการที่ผู้เสนอขอ
 แยกกฎหมายอันข้าพเจ้าเห็นชอบด้วย เพื่อรักษาความยุติธรรม
 เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าผู้เสนอขอจะรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
 นายแฉะ ยืนพินิจ ผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบุรี กล่าวคำ เถ่า
 ที่เจ้าของยุติคดีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎ-
 หมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรม หมวดของผู้ต้องหาและผู้ต้องหา
 มิให้ต้องถูกส่งต่อไปอีก ในกรณีที่กำหนดการส่งทั้งหมดไปแล้ว เพื่อ
 ไม่ให้เจ้าพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้ขอให้ส่งต่อไปอีก
 ได้ เท่าที่ผู้เสนอได้เสนอมานี้ มีหลักการขอแก้ไข มาตรา
 ๘๘ โดยคดีคำว่า “หรือพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้ขอ
 ให้ส่งต่อไปอีก” คัดข้อความตอนนั้นออก แต่ข้อความประสงค์ ที่ท่าน
 ผู้เสนอจะช่วยเหลือผู้ต้องหาจะไม่ให้ถูกส่งต่อไปอีกนั้น เป็นความหวังดี
 ของท่านผู้เสนอ แต่ข้าพเจ้าก็เห็นด้วยในความหวังดีนั้น แต่ใน
 ทางหลักการที่จะช่วยนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าช่วยไม่ได้ เพราะเท่าที่ผู้เสนอ
 ได้คัดออกไปนั้น ทั้งที่คัดออกไปแล้วก็ยัง ไม่คุ้มครองพนักงานอัยย-

การที่จะขอรับให้ ซึ่งต่อไปได้ ในเมื่อหมกกำหนด ดังที่ข้าพเจ้าจะอธิบายให้ท่านผู้เสนอเข้าใจ และขอให้ท่านผู้เสนอเปิดมาตรา ๘๗ ข้อความในวรรค ๓ ทว่า “ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่ากำหนดเวลาในวรรคก่อน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น ให้ตั้งผู้ต้องหา มาศาล ให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวน ยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับผู้ต้องหาในใจ” นั้นเป็นเหตุอันหนึ่งทว่า ให้มีเจ้าพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับผู้ต้องหาในใจได้ ทว่าศาลจะคุมผู้ต้องหาได้อย่างไร นั้นขอให้ท่านดูวรรค ๕ อีกครั้งหนึ่ง ทว่า “ในกรณีความผิดอาญาที่ใดกระทำความผิดไว้โทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจตั้งซึ่งได้เห็นเคียว มีกำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน” อันนี้จะเห็นได้ว่า ถ้าในกรณีที่ความผิดอาญามีโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาทแล้ว ศาลมีอำนาจตั้งซึ่งได้เห็นเคียวเท่านั้น แล้วมีกำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน ถ้าเมื่อพดลงว่า ถ้าอัยการมีอำนาจให้ตั้งซึ่งได้มีอยู่ ๒ กรณี ที่กล่าวมาแล้ว ตั้ง ซึ่งได้เห็นเคียวเท่านั้น และไม่เกิน ๑๕ วัน และเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว เท่าที่ผู้เสนอได้คิดคำว่า “หรือพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้ ขอให้ ซึ่งต่อไปอีกนั้น” ซึ่งความในวรรค ๖ มีว่าอย่างนี้ “ในกรณีที่กำหนดการตั้งซึ่งหมดไป ให้ศาลออกกฎหมายปล่อยผู้ต้องหา เว้นแต่พนักงาน

งานอัยการไต่ฟ้องผู้ต้องหา หรือพนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน
 ส่วนใดขอให้ส่งต่อไปอีก” ท่านผู้เสนอได้ตัดคำว่า “หรือพนักงาน
 อัยการหรือพนักงานสอบสวนใดขอให้ส่งต่อไปอีก” ออกนั้น ความ
 ในตอนทศตน ถึงแม้ว่าไม่คัดออกเอาใจเช่นนั้นก็ผิดเท่ากัน คือว่าพนักงาน
 อัยการหรือพนักงานสอบสวนจะขอให้ส่งต่อไปอีกในกรณีโทษ
 ของผู้ต้องหาไม่เกิน ๖ เดือน หรือ ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาทนั้น ศาล
 สั่งซึ่งไต่เห็นเดียว แล้วในความข้อ ๖ มีว่า “ในกรณีที่กำหนดการตั้ง
 คุมขังหมดไป ให้ศาลออกหมายปล่อยผู้ต้องหา” เมื่อศาลปล่อยแล้ว
 พนักงานอัยการจะร้องขอให้ศาลสั่งอีก ศาลก็ยังไม่ได้ เพราะใน
 กรณีโทษเช่นนั้น เพราะฉะนั้นเท่าที่ผู้เสนอ คัดออก หรือเอาใจไว้ ก็
 ผิดเท่ากัน จะช่วยผู้ต้องหาไม่ได้ แล้วมาอ่านในวรรค ๕ “ในคดี
 อย่างอื่น ศาลมีอำนาจสั่งซึ่งหลาย ๆ ครั้งติดกันได้ แต่คราวหนึ่งต้อง
 ไม่เกิน ๓๕ วัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน ๓ เดือนเป็นอย่างช้า”
 และให้ท่านมาอ่านดูในวรรค ๕ นี้แล้วก็จะเห็นได้ว่า ในกรณี ที่มีโทษ
 เกิน ๖ เดือน และปรับเกินกว่า ๕๐๐ บาท ศาลมีอำนาจสั่งซึ่งหลายครั้ง
 ติด ๆ กันได้ แต่คราวหนึ่งต้องไม่เกิน ๓๕ วัน และรวมกันทั้งหมดต้อง
 ไม่เกิน ๓ เดือนเป็นอย่างช้า ถ้าท่านตัดคำว่า “หรือพนักงานอัยการ
 หรือพนักงานสอบสวนใดขอให้ส่งต่อไปอีก” ออก ลงท้ายจะช่วยให้
 หรือไม่ ถ้าท่านเอาความในวรรค ๕ ก็จะมองเห็นว่า ในวิธีพิจารณา
 ษายังให้อำนาจศาลสั่งซึ่งผู้ต้องหาซึ่งมีโทษจำคุกเกิน ๖ เดือน และ
 ปรับเกิน ๕๐๐ บาทได้.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวคือ ท่านจะพูดว่าอย่างไร จะ
เอาหรือไม่เอา

นายเช ยูนพันธ์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี กล่าวถึง ข้าพ-
เจ้าจะพูดให้เจ้าของนิติกรทราบทั่ว ถ้าวัดลงไปแล้ว ผลก็ได้เท่ากับที่
ไม่แก้ เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรจะแก้ หลกมึเท่านั้น ที่น เทาที่ ข้าพ-
เจ้าได้นอกมาแล้วว่า ถ้าโทษที่เกินกว่า ๖ เดือนหรือปรับเกินกว่า ๕๐๐
บาท ศาลตั้งซึ่งได้หลายครั้ง แล้วขอให้ท่าน อานใหม่ในวรรค ๓ ที่ว่า
“ถ้าเกิดความจำเป็น ที่จะควบคุม ผู้ถูกจับได้ เกิน กว่า กำหนด เวลาใน
วรรคก่อนเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น ให้ส่งผู้ต้องหา มาศาล ให้พนักงาน
อัยการ หรือพนักงานสอบสวน ยื่นคำร้อง คือศาลขอหมายซึ่งผู้
ต้องหา” ที่พนักงานอัยการมีสิทธิที่จะขอหมายศาลให้ซึ่งผู้ต้องหาได้ ใน
กรณีที่มีโทษ ที่น ถ้าหากว่าในกรณีที่มีโทษเกิน ๖ เดือนศาลตั้งซึ่ง
ผู้ต้องหาได้หลายหน ท่านจะคิด คำว่า “หรือ พนักงานอัยการ หรือ
พนักงานสอบสวนได้ขอให้ซึ่งต่อไปอีก” นี้คือออก ก็หมายความว่า
ท่านจะไม่ให้พนักงานอัยการขอให้ซึ่งต่อไปอีก จะได้หรือไม่ ข้าพ-
เจ้าเห็นว่าไม่ได้ เพราะมีความในวรรค ๓ อยู่แล้วว่า “ให้พนักงาน
อัยการหรือพนักงานสอบสวน ยื่นคำร้อง คือศาลขอ หมายซึ่ง ผู้ต้องหา
นั้นไว้” แล้วทันทหากว่าในกรณีที่มีโทษเกินกว่า ๖ เดือน หรือ
ปรับเกินกว่า ๕๐๐ บาท ศาลตั้งซึ่งหลายครั้งได้ แต่ต้องไม่เกิน ๓ เดือน
อย่างซ้ำ เพราะฉะนั้น ที่ท่าน คิดออกคงไม่ช่วย อะไร แก่ผู้ต้องหาเลย

พนักงานขายการก็มีอำนาจสั่งซึ่งได้ จะเอาออกหรือจะคงไว้ก็ได้ความ
เท่ากัน ถ้าเมื่อความประสงค์เหมือนกันเช่นนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าในการที่
จะแก้กฎหมายซึ่งได้ความอย่างเดียวกันเช่นนี้ เป็นกรไม่สมควร

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎร จังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่
ตามทศมาสสิกขตเก กฎหมายวิพิจารณาความอาญา ข้าพเจ้าเห็น
ด้วยท่านต๋มาสสิก คือนายแซ ที่ได้กล่าวเมื่อกัน กฎหมายนั้นจริงอยู่เป็น
กฎหมายซึ่งจะเห็นได้ว่าให้อำนาจกับพนักงานสอบสวนเกินไปบ้าง แต่
ที่จริง การซึ่งจะให้ มีกฎหมายเช่นเช่นนี้ ก็เพื่อจะปราบปรามผู้ทุจริต
เป็นส่วนใหญ่ แท้จริงเจ้าพนักงานของรัฐบาตนั้น ข้าพเจ้าได้ สังเกต
อยู่ เหมือนกันว่า มีกรณีเกี่ยวพันและจำเป็นจริง ๆ และโดยที่ผู้กระทำ
ผิดนั้นอาจจะกระทำผิดจริง แต่หลักฐานไม่เพียงพอ จึงได้ มีการหน่วง
เหนี่ยวเอาไว้เพื่อจะหาหลักฐาน หากใช้เจ้าพนักงานจะแก้ตั้งโดยคดีซึ่ง
ไม่เป็นสาระสำคัญนั้นมิได้ แต่ที่กระทำไปด้วยเช่นนี้ ก็เป็นเรื่อง อุก-
ฉกรรจ์ และกฎหมายวิพิจารณาความอาญา สภาฯ นั้น ก็เพิ่ง ออกไป
เมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ไม่น่าที่ต๋มาสสิกจะกังวล เพราะไม่มีผู้ใดเลยที่จะ
ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องนี้เป็นจำนวนมาก นอกจากผู้ซึ่ง กระทำ
ผิด และผู้ซึ่งไม่มีศีลธรรมเท่านั้นเอง นี้ จึงข้าพเจ้าเห็นว่า ควรที่
ท่านต๋มาสสิกผู้เสนอ จึงใคร่ ครอบงำให้ ดี หน่อย และ ข้าพเจ้าเห็นว่า
ไม่ควรจะรับหลักการ และควรที่ท่านต๋มาสสิกผู้เสนอ ญัตตินกตัม
คืนไปเสียจะดีกว่า

นายกิมทะ นรินทร์พานิช ผู้แทนราษฎร จังหวัดตราด กล่าว
 ว่า ในการที่สมัครก ๒ นายที่ได้ อภิปรายมาแล้วนั้น ได้ คัดค้านคำเสนอ
 ของท่านเจ้าของญัตตินั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย ความจริงท่าน ผู้อภิ
 ปรายไปแล้ว ๒ นายเมื่อกลับมาได้ มุ่งไปใน หลักการ เท่าที่ได้ อภิปรายไป
 แล้ว เป็นการอภิปรายนอกหลักการ ท่านเพิ่งตั้งแต่ตอบทบญัตติที่
 เสนอได้เสนอมาเท่านั้น หาได้เพิ่งตั้งถึงหลักการที่ ผู้เสนอได้ เสนอไม่
 จะเห็นว่าผู้เสนอมีความมุ่งหมายแต่เพียงว่าจะช่วยเหลือราษฎร ที่ถูกเจ้า
 พนักงานทำการ โห่เฮ้อ ถ้าข้าแต่เธอผลร้าย นั้นไปให้แก่ ราษฎร นั้นเป็น
 ประการหนึ่ง และประการที่ ๒ ก็เพื่อจะตัดช่อง ทางในการที่จะไม่ให้
 เจ้าพนักงาน ทำความเดือดร้อนโดยเอารัฐกรไปจับขังโดยไม่มีเหตุผล
 ถึงแม้ว่าจะได้ต้นนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหา นั้น เป็น ผู้ร้าย ก็ดี แต่ว่า
 การที่ผู้ต้องหาจะเป็นผู้ร้ายหรือไม่นั้น ไม่ใช่ว่าจะต้องเป็นเดิมไป ผู้
 ค้นหาอาจจะเป็นผู้บริสุทธิ์ก็ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อเราต้นนิษฐานไปใน
 ทางหนึ่งและก็มีทางที่จะต้นนิษฐานไปอีกทางหนึ่งได้ ข้าพเจ้า เห็นว่า
 สัมควร อย่างยิ่งที่ผู้เสนอ มีหลักการ เช่นนี้ สภาฯ นั้นควร จะรับ หลัก
 การไว้พิจารณา ส่วนทบญัตตินั้นถ้าเราจะบัญญัติ ลงไปอย่างไรนั้น
 เราไม่จำเป็นที่จะต้องเพิ่งตั้งเอาก่อน เมื่อเรามีความเห็น ชอบในการ
 ที่จะกำจัดผลร้ายทั้งสองทาง ดังที่ผู้เสนอได้ เสนอมาแล้ว เราก็ควร
 ที่จะช่วยกันแก้ไข ในการที่จะเขียน ข้อความใน บทบญัตตินั้น ๆ ให้ ได้
 ผลสัมความมุ่งหมาย และในการที่ท่านอภิปรายกันในตัวบทนั้น ข้าพเจ้า

ไม่เห็นด้วย และเป็นการณ์นอกหลักการ เพราะฉะนั้นการที่ ผู้เสนอมา
นี้ ข้าพเจ้าเห็นชอบเป็นอย่างยิ่ง

น.ต. หลวงข้าราชการอาวุโสดี ร.น. รัฐมนตรีว่าการ กระทรวง
มหาดไทย กล่าวถึง ในเบื้องต้น ข้าพเจ้าขอ ชี้แจงว่า ประมวลกฎ-
หมายต่าง ๆ ซึ่งสภาฯ นได้ผ่านไป เมื่อประชุมสมัยสามัญ ปีก่อนนั้น
เป็นเรื่องที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่าประมวลกฎหมายนี้ย่อม
จะนำมาซึ่งเอกราชในทางศาลซึ่งเป็นเรื่องที่เราทุกคนต้องการ แต่
ทว่าในการที่สภาฯ นได้ผ่านประมวลกฎหมายต่าง ๆ ไปนั้น ข้าพเจ้า
เข้าใจว่าสภาฯ นได้ ใช้ความรอบ คอบและ ความระมัด ระวัง เป็นอย่าง
ดีแล้ว ปัญหาจึงมีว่ากฎหมาย ซึ่งเป็น กฎหมาย อันสำคัญนั้น เรา
จะแก้กันให้หยาบหยาบนั้นไม่ควร นั่น เป็นสิ่งซึ่งไม่ควรจะกระทำ เว้น
ไว้แต่ในเรื่องใด เป็นเรื่องอันใหญ่ซึ่งจะ เสียหาย แลวก็ เป็นหน้าที่ ของ
สภาฯ นจะแก้ ไข กันต่อไป รัฐบาล เอง ก็ได้ ตั้งคณะ กรรมการ ชุด
หนึ่ง เพื่อพิจารณาประมวลกฎหมาย ซึ่งได้ ใช้ ไปแล้วให้ เหมาะสม กับ
สมัย ซึ่งจะทำให้การบริหารราชการเป็นไปด้วยดี และก็ได้ตั้งใจ
จะเสนอสภาฯ ในสมัยสามัญปีหน้า โดยจะเพาะประเด็นเรื่องนี้ ก็มีอยู่
ว่าผู้เสนอต้องการ จะแก้ ไข คือว่า ตัดทอน ข้อความ บาง อย่าง ออก
ในมาตรา ๘๗ แห่ง ประมวลวิธี พิจารณา ความอาญา ใน เบื้องแรก
ก็คือ เราจะต้องพดกันให้หลักการเดียวกัน ในการที่เรามีกฎหมาย
บัญญัติไว้เช่นนั้น เป็นการจำเป็นหรือไม่ ข้าพเจ้าเข้าใจว่า สภาฯ นได้

ใช้ความพิจารณาเป็น อย่างดีแล้ว ทั้งในทางเหตุผล และในทาง ปฏิบัติ
 ว่า การที่จะให้มีกฎหมาย สำหรับควบคุม ผู้ต้องหาใน ระหว่างการ
 ไล่ตัวนั้น เป็นการจำเป็นที่จะต้องทำ เพื่อความ ยุติธรรม ที่ข้าพเจ้า
 กล่าวไว้เพื่อความยุติธรรมก็มีว่า ถ้าแม้ว่าเราไม่มี กฎหมาย ควบคุม
 ผู้ต้องหาไว้ ในระหว่างสอบสวนแล้ว ผู้ต้องหาอาจจะหลบหนีไปเสีย
 ได้ และเมื่อหลบหนีไปแล้วก็ย่อมจะทำให้เสื่อมเสีย ความยุติธรรม
 ก็คือว่าผู้กระทำความผิดก็ไม่ได้ตัวลงโทษ และผู้ที่ได้รับความเสียหายก็
 ไม่ได้รับผลตอบแทน คือไปก็มีอยู่ว่าจะ ทำให้การ ทำร้าย กัน มียิ่งขึ้น
 เหตุฉะนั้นการควบคุมผู้ต้องหาไว้ในขอบเขตดังนี้ จึง เป็น การสมควร
 อยู่ และข้าพเจ้าเข้าใจว่าสภาฯ นี้ได้ ใช้ความระมัดระวัง เป็น อย่าง
 ดีแล้ว ได้คำนึงถึงเสรีภาพและอิสรภาพของผู้ต้องหาเป็นอย่างดี จึง
 ได้บัญญัติไว้ ในมาตรา ๘๓ ดังที่ได้ ออก เป็น ประมวลใช้ อยู่ทุกวันนี้
 ในมาตรา ๘๖ ข้าพเจ้าเห็นว่าสภาฯ เราได้ผ่าน กฎหมายนี้ด้วยดีแล้ว
 และไม่เป็น การกระทำ อย่างหนึ่ง อย่างใดที่ เจ้าพนักงาน จะใช้ วิธี การ
 อย่างใดกีดกัน คือ ราษฎรได้ ใน เบื้อง แรก ก็คือว่า มาตรา ๘๖ มีว่า
 พนักงานสอบสวน ก็คือว่าใน มาตรา ๘๖ นั้น ได้บัญญัติไว้ โดยไม่ให้
 เสีย หลัก ความ ยุติธรรม และ บังคับกัน ความ เด็ดร้อนไว้ แล้ว เป็น
 อย่างดี ใน เบื้อง แรกก็มีว่าพนักงานสอบสวนห้ามมิให้ ควบคุม ผู้ถูก จับ
 ไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี ในกรณี ซึ่งเป็น ความ ผิด
 ดหุโทษจะควบคุมผู้ถูกจับไว้ ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และ ที่จะรู้ตัว

ว่าใครเป็นใคร และที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น คือหมายความว่า
 สำหรับความผิดหูโทษแล้ว เจ้าพนักงานสอบสวนควบคุมไว้ได้
 เพียงเท่านั้น เว้นไว้แต่เจ้าพนักงานสอบสวนเห็นว่าถ้าปล่อยตัวไปจะ
 หลบหนี แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีที่เจ้าพนักงานสอบสวนจะต้องควบคุม
 ผู้ต้องหาไว้เกิน ๔๘ ชั่วโมงหาได้ ไม่ในความผิดหูโทษ นอกจากว่า
 มีเหตุจะเป็นเพื่อการสอบสวน ถึงกระนั้นก็ดี ในวรรคนี้กับบัญญัติข้อ
 ไปว่า ในกรณีความผิดอาญาที่ได้ กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูง
 ไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาล
 มีอำนาจสั่งซึ่งได้เห็นเดี๋ยวกำหนดไม่เกิน ๓๕ วัน และในวรรคต่อมา
 ว่า ในกรณีที่มีความจำเป็นเช่นนี้ในการที่จะต้องควบคุมเกินกว่าเวลา
 ที่กล่าวแล้วในข้อที่ ข่าพเจ้าได้ กล่าว มานั้น เจ้าพนักงานสอบสวน ย่อม
 ไม่มีอำนาจที่จะทำได้ เว้นไว้แต่จะสั่งตัวให้ศาลซึ่ง ซึ่งหมายความว่า
 ศาลเป็นผู้รักษาความยุติธรรม จะต้องพิจารณาว่าจะต้องควบคุมผู้
 ต้องหาอย่างไรหรือไม่ แต่กระนั้นก็ตามความต่อไปว่าในกรณีที่เป็นความ
 ผิดซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือ
 ทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งซึ่งได้ เห็นเดี๋ยวกเท่านั้น และซึ่งไว้ได้ ไม่
 เกิน ๓๕ วัน ในกรณีที่มีความผิดมีอัตราโทษดังกล่าวนี้ ศาลจะสั่งซึ่ง
 หลบๆ ครั้งติดๆ กันก็ได้ แต่รวมกันทั้งหมดไม่เกินกว่า ๓ เดือนเป็น
 อย่างช้า นเทอที่ข่าพเจ้าได้ แยกแยะมาตรา ๘๘ มา ก็เพื่อชี้แจงให้เห็น
 ว่าในกรณีควบคุมผู้ต้องหานั้นสมควรได้ ใช้ความระมัดระวัง คือ

รักษาสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาเป็นอย่างดีแล้ว นอกจากนั้นเจ้าพนักงานก็มีอำนาจอยู่โดยจำกัด การที่จะขังเกินกว่า ๑๕ วันนั้น จะต้องร้องขอต่อศาล ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสภาฯ นั้นคงรับกันอยู่ว่าศาลเราเป็นอิสระในการที่จะพิจารณาว่า จะควรปล่อยมัน อย่างไรหรือไม่ เหตุฉะนั้น เราจะแก้ ไปอย่างไร อย่างหนึ่งโดยไป คัดโอกาส แก่เจ้าพนักงานสอบสวน และไม่ให้ कुछ พินิจแก่ศาลแล้ว ผิดอาจจะตรงกันข้าม และการสอบสวนอาจจะไม่ทำไต่ถาม ในบางกรณีอาจจะมีการซับซ้อนและยุ่งเหยิงเป็นอันมาก เมื่อเป็นเช่นนั้น ถ้าเราบัญญัติลงในกรณี แม้แต่จะทำงานอย่างจริงจัง ก็ไม่สามารถจะสอบสวนให้เสร็จได้ เรื่องนั้นอยู่ว่าเราก็ต้องปล่อยผู้ต้องหาไป ซึ่งผู้ถูกปล่อยนั้นมีความผิดจริง ๆ แต่โดยเหตุที่ไม่ สามารถจะสอบสวนโดยเหตุที่ กฎหมาย กำหนดเวลาเอาไว้กระชั้นเกินไป ก็เท่ากับว่าเป็นการช่วยให้มีการ ประทุษร้ายซึ่งกันและกันยิ่งขึ้น และมีปัญหาว่าสภาฯ นั้นจะได้ ใจในความยุติธรรมของศาลเพียงไรหรือไม่ สำหรับเจ้าพนักงานสอบสวนก็มีอยู่เพียง ๑๕ วันตามมาตรา ๘๗ นี้ รัฐบาลจึง เห็นว่าในการ ที่จะแก้ โดยไม่มีความจำเป็นเช่นนั้น ก็เห็นว่าไม่ควร จะแก้ ในกฎหมาย ที่สำคัญ เช่นประมวลแต่อย่างไรก็ดี รัฐบาลอยากจะทำความตกลงกับผู้เดินชื่อว่า เวลาที่ รัฐบาล มีคณะกรรมการพิจารณา คณะหนึ่ง ที่จะ พิจารณาแก้ไขกฎหมายเหล่านี้ และขอให้ ส่ง เรื่องนี้ให้กรรมาธิการ ชุดนั้น พิจารณา

พร้อมทั้งความเห็นรัฐบาล เมื่อคณะกรรมการชุดนั้น เห็นควรแก่ประ-
มอดกฎหมายนั้นประการใด เราก็มารู้ว่ากันอีกในสมัยหน้า

นายเนย สุจิตมา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่
ในฐานะข้าพเจ้า เป็นผู้รับรอง พระราชบัญญัติคนคนหนึ่ง ข้าพเจ้า
ขอแสดงต่อที่ประชุมว่า หลักการ แห่งร่างพระราชบัญญัติ เป็น
หลักการที่เหมาะสมให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาพอควร เพราะเหตุว่าคอน
ท้ายของมาตรา ๘๘ ของประมวลวิธีพิจารณาความอาญานั้นเราได้ ผ่าน
ไปโดยความไม่รอบคอบ ข้าพเจ้าขอขียนขึ้น อีกครั้งหนึ่งว่า เป็นการ
ผ่านไปโดยปริยายเท่านั้น เพราะเวดามันชย.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ ท่านต้องระวังหน่อย กฎ
หมายที่ได้ผ่านไปแล้ว ได้ผ่านไปด้วยการเห็นพร้อม เพราะฉะนั้น
ความรอบคอบนั้นเป็นของทุกของระดวงนี้หน่อย

นายเนย สุจิตมา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่
ถึงหากว่าจะผ่านไปด้วยความรอบคอบก็ดี แต่ที่ผ่านมาแล้วก็มีเหตุ
บกพร่องอยู่หลายประการ ทั้งตัวอย่างประมวลวิธีพิจารณาความ
แพ่งฯ นั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นความบกพร่อง.....

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่ ท่านพูดเฉพาะชื่อที่จะขอ
แก้ ในหลักการพระราชบัญญัติ แปลว่า ชื่อนั้นได้ พูดกัน ภายหลัง
เวด่าจะแก้ประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งฯ ค่อยว่ากันใหม่ ประมอด
กฎหมายขอให้ท่านระตึกไว้หน่อยว่าเป็นของที่ทำด้วยความยาก เพราะ

ขณะนั้นเวลาจะพักอะไร ขอให้ระมัดระวังสักหน่อย ไม่ใช่เกี่ยวกับส่วน
ตัวของท่านหรือใคร เกี่ยวกับประเทศสยาม เกี่ยวกับประชาชนส่วน
ใหญ่ เกี่ยวกับชาติบ้านเมือง

นายเนย สุจิตมา ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่
ข้าพเจ้าขอแถลง จากความจริงใจของข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าเห็นชอบ
ด้วยจึงได้รับรองขึ้นมา เหตุใดข้าพเจ้าจึงรับรอง เหตุใดข้าพเจ้า
จึงเห็นด้วย ก็เพราะมาตรา ๑๗ ตอนท้าย แห่งประมวลที่ได้ ออกไป
แล้วนั้น เป็นการสมควร ที่จะแก้ไขเสียใหม่ เพราะการแก้ไขนั้นย่อม
แก้ไขได้เสมอ ด้วยเหตุผล และหลักการ อันนั้นแหละขอให้ที่ประชุม
ไปรอ่านครุข้อความตอนท้ายแห่งมาตรา ๑๗ นั้นว่า ในกรณีที่กำหนด
การตั้งซึ่งหมดไป ให้ศาลออกหมายปล่อยผู้ต้องหา เว้นแต่พนักงาน
อัยการได้ฟ้องผู้ต้องหา หรือ พนักงานสอบสวน จะขอให้ ซึ่งต่อไปอีก
แปลว่าพนักงานสอบสวนขอให้ ซึ่งต่อไปเมื่อไรก็ได้ ความเป็นอย่างนั้น
เพราะฉะนั้นความเห็นของข้าพเจ้าก็กับผู้เสนอนี้ จึงมีความเห็นพ้อง
กันว่าไม่ควรจะให้พนักงานสอบสวนขอให้ ซึ่งต่อไปอีกได้ เพราะ
การซึ่งตามวรรคแรกและวรรค ๒ ที่ ๓ พอดี ทำไมจะมาขอซึ่งใน
วรรคสุดท้ายอีก เพราะฉะนั้นขอให้คัดออก และคงอ่านได้ความว่า
ในกรณีที่กำหนดการตั้งซึ่งหมดไป ให้ศาลออกหมายปล่อยผู้ต้อง
หาทันที เว้นแต่พนักงานอัยการได้ฟ้องผู้ต้องหา ความมีอยู่เท่านั้นเอง

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ ผู้แทนราษฎรจังหวัดธนบุรี กล่าวว่
กฎหมาย วิถีพิจารณา ความอาญาชน ข้าพเจ้า เห็นว่าเป็นกฎหมาย

ของบ้านเมืองเราที่สภากันได้ทำด้วยความระอบคอบเป็นอย่างดี เรา
ได้เสียเวลาในกฎหมายนี้ มาเป็นเวลาหลายวัน และหลายชั่วโมง มาก
มายที่สุด และเลิกงานมาพักอาศัยทำเมื่อคราวสมัยประชุมครั้งก่อน ซึ่งเรา
ใจว่าท่านสมาชิกทั้งหลาย คงจะยังจำกันได้ คือได้พิจารณาอย่าง
ถี่ถ้วนที่สุด เท่าที่ท่านผู้เสนอเป็นห้องนั้น ข้าพเจ้าแต่เห็นใจเป็นอย่าง
ยิ่งและ ขอสนับสนุน แต่ทั้งนี้ หวังใจว่ารัฐบาลคง จะเห็นด้วยในข้อ
จึงขอรับเรื่องนี้ไปรวมไว้ เพื่อพิจารณาในคณะกรรมการ ที่รัฐบาล
ได้ตั้งขึ้น ข้าพเจ้าก็เห็นพ้องด้วย หวังว่าท่านผู้เสนอจะได้มอบให้
รัฐบาลไปถามความประสงค์กัน

ขุนชำนาญภาษา ผู้แทนราษฎร จังหวัดนครราชสีมา กล่าวว่
เรื่อง นี้ ดู เหมือน ท่าน สมาชิก ผู้เสนอ ขอให้ รัฐบาล รับไป เพื่อ รวม
พิจารณา น่าจะไม่เป็นการขัดข้องเมื่อรัฐบาลรับไปก็จริง แต่รัฐบาล
ก็ไม่ได้ รับรองว่าจะแก้ไข เป็นแต่รับไปรวมไว้ สิ่งอะไรที่ควรแก้
ไขก็แก้กันไป จึง ข้าพเจ้าเห็นว่าเพื่อที่จะยุติกันได้ จึงควรสภาก
นี้จะ มอบ พระราชบัญญัตินี้ ให้กับ รัฐบาลไปโดยไม่ เป็น การ ขัดข้อง
อะไรเลย

ขุนเสนาบดี ผู้แทนราษฎร จังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่ บัญหา
ตอนสุดท้ายมีว่า รัฐบาลจะรับไปรวมไว้เฉยๆ แต่ผู้เสนอ บอกว่
ถ้าไม่รับรองจะแก้ไขให้ ก็ไม่ยอมให้รับไป เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า
เห็นด้วยผู้เสนอในหลักการนี้ แต่ไม่ขอจะพูดอะไรมากไป เพราะ

ฉะนั้นจึงขอเสนอให้ลงมติว่าจะให้รัฐบาลรับไปหรือจะรับหลักการ
ในสภาฯ นี้ ใครเห็นด้วยขอให้รับรอง

นายทองอยู่ พุ่มพุ่ม นายแทน วิเศษสมบัติ รับรอง
ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ไม่ใช่ จะให้รับหลักการ
หรือไม่ จะให้รัฐบาลรับไปหรือไม่นั้นไม่ได้ เว้นได้แต่รัฐบาลเขา
จะรับเอาไปเอง

ขุนเสนาบดี ผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่า ถ้า
อย่างนั้นขอเสนอใหม่ ขอให้รับหลักการเสียให้เสร็จไป

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เมื่อมีผู้เสนอว่าพระราช
บัญญัติ ควรรับหลักการหรือไม่ ข้าพเจ้าขอให้ท่านลงมติว่า ผู้ใด
เห็นว่าควรจะรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๑๑ ท่าน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า ผู้ใดเห็นว่าไม่ควรรับ
หลักการ โปรดยกมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๑๘ ท่าน

ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า เป็นอันพระราชบัญญัติ
ตกไป คือไปนั้นพระราชบัญญัติของนายทองม้วนอีกพระราชบัญญัติ
หนึ่ง นายทองม้วนไม่มา เพราะฉะนั้นเลิกประชุมได้

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๑๒ นาฬิกา

ทองอินทร์
พระไพศาล
หลวงนรินทร์
จ้ง จริงจิตร
เจือ ศรียากัย
พิพัฒพลกาย
สวัสดิ์ บุระเวส

ตรวจแล้ว ๓๓/๑๒/๗๘

นายปพาพ บุญ-หลง
ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์
บุญช่วย สุกนธมัต
ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ
นายศิริ อินทร
ถิ่น จุฑะรพ
เลียงฮ้อ ศรีสุชาติ
วิจิน สัจจะเวท

ผู้ตรวจงานการประชุม

พระยามานวราชเสวี
รองประธานคนที่ ๑ (ลงนามแทน)

คหกรรมบดี
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร